Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 58 (1308) ♦ Четвер, 28 березня 1996 року ♦ Ціна договірна

ТАКИЙ ЩЕМЛИВИЙ ЮВІЛЕЙ

ЗВЕРНЕННЯ
Верховної Ради України з приводу десятої річниці Чорнобильської катастрофи

Залишається місяць до трагічної дати — 10-ї річниці Чорнобильської катастрофи, яка за своїми масштабами і наслідками не має аналогів у світі. Тільки в Україні від аварії постраждало понад три мільйони чоловік, в тому числі близько одного мільйона дітей.

За минулі роки чимало зроблено для ліквідації наслідків аварії, але, на жаль, реальні потреби у декілька разів вищі.

Сьогодні ми знову привертаємо увагу української та світової громадськості до страждань людей, які зазнали і продовжують зазнавати згубного впливу радіації.

У цих умовах потрібні додаткові заходи. Населення України з почуттям глибокої вдячності сприймає наукову, технічну і гуманітарну допомогу, яку йому надає світове співтовариство.

Верховна Рада України звертається до міністерств і відомств, державних адміністрацій, місцевих Рад, керівників підприємств і трудових колективів усіх форм власності, ділових та фінансових кіл, громадських організацій України, всіх, кому близькі і зрозумілі біль та страждання людей, зробити свій внесок у благодійну справу допомоги потерпілим від ядерної катастрофи.

Верховна Рада України.

м. Київ, 26 березня 1996 року.

У дитячих очах — чорнобильський біль

Вплив наслідків Чорнобильської аварії на здоров'я дітей обговорюють на науково-практичній конференції, яка триває в Дніпропетровську.

На конференції буде розглянуто особливості діагностики і результати лікування злоякісної пухлини щитовидної залози у дітей, проблеми дитячої лейкемії тощо, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

У конференції взяли участь головні педіатри областей і міст України, головні лікарі обласних та міських дитячих лікарень, завідувачі кафедр педіатрії та іноземні спеціалісти.

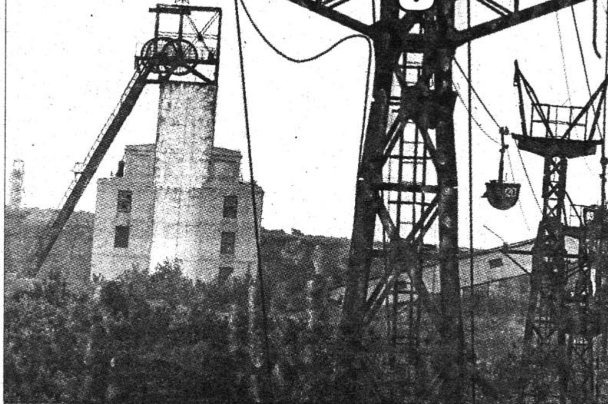
Нові свідчення старої дружби

Сьогодні розпочинається перший офіційний візит в Україну Голови Постійного Комітету Всекитайських зборів народних представників Цяо Ши.

Гість зустрічатиметься з Президентом України Леонідом Кучмою, Головою Верховної Ради Олександром Морозом, Прем'єр-міністром Євгеном Марчуком, міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком. У перебігу зустрічей обговорюватиметься широке коло питань двосторонніх відносин, зокрема, активізації розвитку зв'язків між вищими законодавчими органами України і Китаю.

Україна надає важливого значення розвитку двостороннього діалогу з КНР, яка свого часу першою серед ядерних держав надала Україні гарантії національної безпеки у зв'язку з її приєднанням до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Активний розвиток взаємовідносин з Китаєм має для Української держави важливе значення і з точки зору перспектив виходу на ринки країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

Приватизація у підземних глибинах може бути на висоті

САМЕ життя (а не якийсь там зловмисник із нахилом до певного «ізму») недвозначно підказує: видобувати «чорне золото» по-вчорашньому — дорожче за золото натуральне, потрібні нові підходи, ринкові засади. Перші зрушення щодо цього свідчать: видобуток вугілля зростає, коли гірник стає господарем, а не залишається «гвинтиком» у багатоповерховій структурі.

Це підтверджує, зокрема, діяльність двох шахт на Луганщині — «Індустрії» (Ровеньки) та «Матроської» (Лисичанськ), які вийшли з об'єднань і працюють самостійно. В області народилася ще одна нова форма роботи — приватні лави. Мале приватне підприємство (МПП) нарізає лаву, видобуває вугілля. Не все тут відрегульовано як з точки зору законодавства, так і щодо організації праці, та перші результати свідчать: нововведення вигідне і для держави, і для гірників.

Чи не найбільша перепона — стара психологія, прихильники соціалістичного колективізму терпіти не можуть отієї абревіатури — «МПП»... Не будемо визначати, хто тут має рацію, хто ні. Скажемо тільки: життя, як ріка, знайде оптимальне русло. **Матеріал про нововведення читайте на 5-й стор.**

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

ДО ПІДПИСАННЯ ГОТОВИЙ

Відбувся візит Прем'єр-міністра України Євгена Марчука до Москви, де він зустрівся з Головою уряду РФ Віктором Черномирдіним з питань підготовки українсько-російської зустрічі на найвищому рівні.

Як повідомив ІТАР-ТАРСу по закінченню тричасових переговорів двох прем'єрів заступник міністра закордонних справ Російської Федерації Сергій Крилов, Договір про дружбу і співробітництво між Україною й Росією готовий до підписання главами двох держав. Підписання відбудеться під час візиту Президента Бориса Єльцина в Київ, наміченого на 4—5 квітня.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ПРИЙНЯВ ЗАПРОШЕННЯ ВІДВІДАТИ УКРАЇНУ

Президент України Леонід Кучма отримав листа від президента Французької Республіки Жака Ширака, в якому президент Франції повідомив, що приймає запрошення здійснити офіційний візит в Україну. Про це повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» в прес-службі Президента.

Ще одна зустріч керівників України і Франції відбудеться 20 квітня у Москві під час Наради на найвищому рівні з питань ядерної безпеки. Жак Ширак підкреслив велике значення залучення України до цього міжнародного форуму.

Французький президент висловився за подальше поглиблення партнерства між Україною і «Великою сімкою» в галузі ядерної безпеки, і запевнив, що Франція, як нинішній головуючий у групі семи найбільш розвинутих країн, докладе всіх зусиль для реалізації Меморандуму з питання щодо закриття ЧАЕС, підписаного 20 грудня минулого року між Україною і «Великою сімкою» в Канаді.

У номер

І не буде їм місця в Європі

Представники із шістнадцяти країн світу та України беруть участь у конференції «Європейське співробітництво у боротьбі з міжнародною злочинністю і тероризмом», що триває в Києві.

Як повідомив президент асоціації «Європа-2000» Ян Оландер (Швеція), її учасники прибули, щоб поділитися досвідом та встановити контакти з українськими правоохоронцями й політиками. Директор Бюро з координації боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів у країнах СНД В'ячеслав Парфентьєв стверджує, що сьогодні проблема тероризму **найбільш гостра у Росії.**

Але не може не турбувати й Україну. Віцепрем'єр-міністр України Василь Дурдинець повідомив, що зросла кількість злочинів у кредитно-фінансовій та банківській галузях, а також у таких сферах, як відмивання «брудних грошей», торгівля наркотиками і нелегальна міграція тощо. «Ми **бачимо** і шукаємо шляхи розв'язання цієї проблеми», — **зазначив** Василь Дурдинець.

Чи вдалося знайти такі шляхи — дізнаємося з результатів роботи конференції.

Затримали за кордоном, судять у нас

Учора військовий суд Центрального регіону розпочав слухання кримінальної справи щодо затриманого за кордоном і переданого українському правосуддю Віктора Поливоди, колишнього одного з керівників служби охорони експрезидента Л. Кравчука, а пізніше — керівника одного з найсекретніших підрозділів Міністерства оборони. Нагадаємо, проти нього в травні минулого року було порушено кримінальну справу за статтею 254, пункт «а» (зловживання владою чи службовим станом, перевищення влади чи службових повноважень, які завдали істотної шкоди). У січні цього року попереднім слідством його дії було перекваліфіковано за статтями 86 (розкрадання державного або колективного майна в особливо великих розмірах) та за статтею 254-б (зловживання владою, перевищення влади чи службового стану, що спричинило тяжкі наслідки).

Про перебіг судових подій у цій справі ми інформуватимемо наших читачів.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

26 березня відбулося засідання Президії Верховної Ради України. Його учасники обговорили пропозицію постійних комісій з питань правової політики і судово-правової реформи, з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування та з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин про включення до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради питання про проект Конституції України. Прийнято постанову, в якій говориться:

«1. Внести на розгляд Верховної Ради України 2 квітня 1996 року питання про включення до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України питання про проект Конституції України.

2. Постійним комісіям Верховної Ради України з питань правової політики і судово-правової реформи, з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування та з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин внести на розгляд Президії Верховної Ради України 1 квітня 1996 року проект постанови Верховної Ради України про включення до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України питання про проект Конституції України та організацію підготовки його до розгляду у першому читанні, а також пропозиції щодо порядку обговорення зазначеного питання з урахуванням вимог статей 2.4.3 та 2.4.4 Регламенту Верховної Ради України».

На пропозицію голови Комісії з питань чорнобильської катастрофи Володимира Яценка Президія прийняла рішення щодо робочої поїздки міжпарламентської групи СНД в райони, найбільш потерпілі від радіаційного забруднення внаслідок чорнобильської катастрофи.

Президія Верховної Ради погодила пропозиції щодо проведення 9 квітня Дня уряду.

За дорученням сесії Президія доопрацювала текст Звернення Верховної Ради України з приводу десятої річниці чорнобильської катастрофи, прийнятий цього дня на пленарному засіданні.

Прес-служба Верховної Ради України.

День уряду — не для «галочки»

Не вперше народні депутати України висловлювали невдоволення ефективністю проведення Дня уряду в парламенті. Ось і зараз на квітневий урядовий день пропонувалося внести два питання: про стан розрахунків щодо заробітної плати в бюджетній сфері і про соціальні виплати, а також заслухати інформацію уряду про стан забезпечення проведення весняно-польових робіт.

Член Президії Валерій Череп у зв'язку з цим зауважив: скільки ми слухатимемо уряд про розрахунки щодо заробітної плати? Чи не час говорити про відповідальність урядовців за своєчасну виплату зарплати? Так само і з весняними роботами на селі. Ми приймаємо одне за одним рішення, а справи в сільгоспсекторі — на місці. Очевидно, що й тут потрібно не слухати інформацію, а притягати винних до відповідальності.

Крім того, Валерій Череп запропонував винести на День уряду питання про житлове будівництво, що викликає серйозне занепокоєння в людей.

З такою самою критикою виступили й ряд інших голів комісій та керівників депутатських фракцій.

Названі питання увійшли за рішенням Президії до наступного Дня уряду. Очевидно, вони розглядатимуться принциповіше й вимогливіше, аніж було досі.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Парламентська хроніка

ОДНЕ ХВОРІЛО, ІНШЕ «ГОРІЛО»...

ЗМІНИ і доповнення до прийнятого 1992 року Закону про ветеринарну медицину, що їх парламент розглядав на денному засіданні, назріли давно.

Як зазначив доповідач з цього питання Головний державний інспектор ветеринарної медицини Павло Достоєвський, така потреба спричинена зміною форм власності багатьох сільськогосподарських підприємств, а відповідно і статусу ветпрацівників, збільшенням поголів'я худоби у приватному секторі, погіршенням санітарного контролю за якістю сільгосппродукції. І тут, як кажуть, за доказами далеко ходити не треба. Варто навіть з суто обивательського боку глянути на те, що сьогодні хто хоче і як хоче заготовляє м'ясо та продає його часто у найжахливіших антисанітарних умовах і в найнеочікуваніших місцях.

Причому, це стосується не лише приватних осіб, а й представників деяких м'ясоцехів і комбінатів, особливо, тих, котрі, змінюючи форму власності, скажімо, акціонуючись, виділили дещицю акцій і працівникам контрольних ветслужб, які опинилися під п'ятою керівників і відповідним чином «контролюють»...

Одне слово, похитнувся імідж України як однієї з найблагополучніших серед колишніх союзних республік щодо ветеринарної санітарії (як зазначив доповідач, Україна єдина, де за двадцять років не було зафіксовано жодного випадку захворювання на бруцельоз великої рогатої худоби, овець, свиней). А ще гірше, є загроза дожити до ситуації, що склалася в Англії, де через захворюваність худоби недуга вразила людей. Правда, Павло Достоєвський заспокоював, що з Великобританії ми не завозимо ні м'яса, ні ембріонів. Але хтось з депутатів нагадав про ввезення з Англії до України 700 тонн (насправді нібито 70 тонн) м'ясопродуктів, і від того, що потрапили вони до нас неофіційним шляхом, певне, контрабандно, нам не легше.

Денне засідання 26 березня

Вихід із ситуації — посилення державного контролю за ветеринарною діяльністю шляхом видачі ліцензій, удосконалення системи навчання фахівців цієї галузі з метою їх залучення до роботи в державних ветустановах, створення ветаптек та їх філій при дільничних лікарнях, введення відповідних штатних одиниць до штату Рад народних депутатів на місцях, удосконалення системи приватної ветеринарної практики. Щоправда, дехто з депутатів, певне, швидше з огляду на власні політично-партійні переконання, висловився проти такої приватної практики. До остаточного розгляду змін і доповнень цього закону парламент має повернутися за два тижні.

У становищі «пожежників» довелося бути народним депутатам під час розгляду питання про ратифікацію угоди між Україною та Японією про надання нашій державі експортного кредиту в сумі, еквівалентній 50 мільйонам американських доларів, та незв'язаного кредиту у сумі, еквівалентній 150 мільйонам доларів. Питання, як кажуть, горіло, адже строк вибирання японського кредиту закінчується 31 березня цього року. Коли згадати, що ці 150 мільйонів доларів враховано в держбюджеті на 1996 рік, який Верховна Рада схвалила, то виходить, народних депутатів у результаті чергового бюрократичного ходу поставлено перед фактом (Володимир Яворівський з притаманною йому образністю назвав у своєму виступі ще «смачніше»: народних обранців хочуть бачити у ролі «ваньок-встаньок»). Однак самі парламентарії не лише нарікали на цю обставину, а й допитувалися у доповідача — представника мінфіну, куди надійдуть ці кошти, яким чином їх повертатимемо. Їхнє занепокоєння зрозуміле, коли навіть виходити з оприлюдненого на сесії факту, що Міністерство охорони здоров'я подає пропозиції на використання частини коштів для закупівлі 717 медично оснащених автомобілів «Тойота» (а райлікарень у нас 214). Дві профільні у цьому питанні постійні комісії не погодилися із запропонованими пропозиціями щодо використання кредиту. З огляду на це парламент вирішив окремо ратифікувати угоду щодо 150 мільйонів доларів і окремо щодо 50 мільйонів, але для використання другої суми має бути окреме рішення Верховної Ради чи її Президії.

Пленарну роботу парламент продовжить наступного тижня.

Анатолій БЕНЬ.

Незабутні дати

Вони боронили наш край

27 березня 1944 року війська 4-го Українського фронту визволили останній населений пункт Хмельниччини. А почалося визволення краю ще у люті січневі морози.

У Хмельницькому з цієї нагоди зібралися ветерани війни, представники трудових колективів, школярі. Вони відвідали військове кладовище, низько вклонившись тим, хто віддав життя у боях за визволення подільського міста.

Учора в Кам'янці-Подільському проведено низку заходів на відзначення пам'ятної події. Міськвиконком та районна адміністрація запросили у гості ветеранів-визволителів, учасників війни. Керівники селянських спілок, підприємств та установ вручили учасникам війни подарунки.

На Кіровоградщині, поблизу села Перчунового Добровеличківського району, на честь 52-ої річниці остаточного вигнання фашистів установлено пам'ятний знак. Саме тут, на межі з Миколаївською областю, проходив останній бій. Цій події приурочено експозицію, відкриту в районному краєзнавчому музеї.

СТРОКИ ВИЗНАЧЕНО. ПРОЦЕС ПІШОВ...

Відповідно до постанови Верховної Ради «Про організацію попереднього розгляду проекту Конституції України» 26 березня відбулося спільне засідання трьох постійних комісій ВР, визначених провідними щодо опрацювання проекту Конституції. Це комісії з питань правової політики і судово-правової реформи; з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування; з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин. Сесія доручила їм підготувати висновки щодо включення до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради питання про проект Конституції, а також висновки щодо порядку організації підготовки даного проекту до першого читання, про фінансове обгрунтування і забезпечення проекту Конституції, та подати узгоджений висновок на розгляд Президії Верховної Ради.

Саме ці питання і стали предметом обговорення на спільному засіданні трьох комісій. У його роботі взяв участь Голова Верховної Ради Олександр Мороз. З інформаційними повідомленнями виступили голови названих постійних комісій Володимир Стретович, Олександр Стешенко, Володимир Буткевич.

На засіданні було оголошено попередні результати обговорення у постійних комісіях основних питань. Зокрема, за прийняття рішення про включення питання про проект нової Конституції у квітні висловилися 11 комісій (з 23). Вважати за недоцільне визначення основних положень та принципів, на яких має бути засновано чи доопрацьовано проект Конституції, запропонували 7 комісій, а за визначення висловилися три комісії. Дев'ять вважають, що підстав для постановки відкладальних питань немає. За необхідність проведення наукової та юридичної експертизи проекту нової Конституції проголосували 12 комісій. Десять підтримали пропозицію підготувати фінансове обгрунтування та забезпечення проекту Конституції. За те, щоб створити тимчасову спеціальну комісію як головну для опрацювання проекту голосували 11 комісій. Визнання проекту Конституції вважати невідкладним підтримали також 11 постійних комісій. Нарешті, опрацьовувати проект разом із зауваженнями та пропозиціями членів Конституційної комісії, постійних комісій і депутатів вважають за доцільне 10 комісій. Зазначалося, що три комісії за станом на 26 березня своїх пропозицій не подали.

Після короткого обговорення прийнято постанову про внесення на розгляд Верховної Ради України 2 квітня 1996 року питання про включення до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України питання про проект Конституції України.

Іван ДМИТРЕНКО.

У комісіях Верховної Ради

Розглядають проекти важливих законів

На розгляд сесії Верховної Ради Кабінет міністрів вніс декілька законопроектів щодо регламентації діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. Їх розглянуто у **Комісії з питань економічної політики та управління народним господарством.**

Це, зокрема, проект закону про внесення змін та доповнень до Закону «Про підприємництво», яким передбачається вдосконалити діючий порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.

Пропонується встановити, що для державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності додатково необхідно подавати довідку банку про внесення 30 відсотків вказаного в установчих документах вкладу для товариств з обмеженою відповідальністю та 50 відсотків для акціонерних товариств.

Удосконалюється порядок включення суб'єктів підприємницької діяльності до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій. Зокрема, передбачається проводити реєстрацію не тільки суб'єктів підприємницької, а також їх філій (відділень), представництв. Необхідність внесення таких змін викликана наявністю фактів зловживань з боку окремих суб'єктів підприємницької діяльності, в тому числі довірчих товариств. Вноситься доповнення до переліку видів діяльності, що підлягають ліцензуванню, а саме — пов'язаної із здійсненням довірчих та інших операцій із майном довірителя.

Згідно з цим проектом, пропонується також надавати право Кабінету міністрів в окремих випадках встановлювати інші строки видачі ліцензій, аніж це передбачено ст. 4 Закону України «Про підприємництво», враховуючи специфіку та складність розгляду даного питання в окремих галузях, зокрема, в галузі електроенергетики.

Члени комісії з питань економічної політики рекомендували цей проект закону на розгляд Верховної Ради для прийняття у першому читанні.

Одночасно у комісії створено робочу групу, що працює над пропозиціями стосовно вдосконалення і уніфікації порядку реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, доцільності єдиних реєстраційних органів у місті, забезпечення єдиної методології цього процесу, процедури скасування реєстрації юридичної особи як суб'єкта підприємницької та іншої діяльності.

Підкомісія з питань підприємництва розглянула пропозиції щодо деяких спірних положень проекту Закону про патентування деяких видів підприємницької діяльності, зокрема стосовно непоширення його дії на систему споживчої кооперації.

Завершено роботу над проектом закону про довірчі товариства, який підготовлено на повторне третє читання. В ньому передбачено механізм захисту майнових інтересів довірителів. Збільшено розмір статутного фонду товариства, посилено вимоги щодо відповідальності довірчого товариства та його учасників.

Доопрацьовано проект Закону «Про внесення змін та доповнень до Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» з урахуванням зауважень Контрольної комісії Верховної Ради з питань приватизації.

Робочі групи працюють над проектами з питань антимонопольного законодавства. Готується до другого читання проект закону про недобросовісну конкуренцію, в якому розширено і конкретизовано поняття видів недобросовісної конкуренції. А саме: неправомірне використання ділової репутації підприємця (чужих позначень, рекламних матеріалів, упаковки, товару іншого виробника, копіювання виробу, порівняльна реклама); реклама, що вводить в оману; створення перешкод підприємцям у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції (дискредитація підприємця, купівля-продаж товарів, виконання робіт, надання послуг з примусовим асортиментом, схилення до бойкоту підприємця, схилення постачальника до дискримінації покупця (замовника), підкуп працівника постачальника, підкуп працівника покупця (замовника), досягнення неправомірних переваг у конкуренції; неправомірне збирання та використання комерційної таємниці. У проекті пропонується встановити адміністративну, цивільну та кримінальну відповідальність за недобросовісну конкуренцію і відшкодування завданих нею збитків.

Цей проект закону визначає також правові засади захисту підприємництва і споживачів від недобросовісної конкуренції. На думку авторів, він сприятиме встановленню, розвитку і забезпеченню чесних звичаїв ведення конкуренції при здійсненні підприємницької діяльності в умовах ринкових відносин. Найбільш складним у цьому законі є введення поняття «чесні звичаї», яке практикується у законодавстві інших країн.

Згідно з проектом, розгляд справ про недобросовісну конкуренцію віднесено до компетенції Антимонопольного комітету України. Це положення погоджено з Верховним Судом України та Арбітражним Судом України.

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією підтримала й ухвалила внести на розгляд сесії Верховної Ради проект закону «Про Уповноваженого з прав людини», поданого у порядку законодавчої ініціативи народним депутатом Сергієм Кириченком.

На думку автора законопроекту, запровадження інституту Уповноваженого з прав людини забезпечуватиме належний парламентський контроль за дотриманням норм Конституції, інших законодавчих актів та чинних на території України норм міжнародного права стосовно захисту прав і свобод людини. Проект закону розроблено методом рецепції права, тобто в основу закладено ті правові норми, які вже пройшли випробування часом у багатьох державах світу.

Згідно проекту, комісія з питань захисту прав і свобод людини, яку очолює обраний Верховною Радою Уповноважений, має здійснювати контроль у цій сфері за діяльністю державних органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, а також будь-яких інших органів, що виконують державні чи громадсько-суспільні функції. Уповноважений повинен забезпечувати належну реалізацію Конституційних прав людини, осіб без громадянства та іноземних громадян. Він, зокрема, може перевірити чи не виникло внаслідок діяльності або бездіяльності виконавчих органів, зобов'язаних дотримуватися і сприяти реалізації прав і свобод людини, порушення цих прав, а також засад й принципів суспільного співіснування та правосуддя. Тобто, головний напрямок діяльності Уповноваженого не стільки в розгляді питань, пов'язаних з однією особою, скільки в забезпеченні належної роботи системи органів влади у державі, причетних до реалізації прав і свобод громадян.

Державні, громадські організації, посадові особи зобов'язані виконувати вимоги цієї Комісії щодо надання необхідної інформації та документів, а також рекомендації по захисту інтересів людини.

У проекті закону регламентовано права й обов'язки Уповноваженого, сфера його діяльності і впливу, відповідальність представників державних органів за невиконання вимог цього закону. Народний депутат С.Кириченко переконаний, що з утворенням цього державно-правового інституту радикально поліпшиться існуючий недосконалий механізм захисту прав і свобод людини.

Комісія з питань економічної політики спільно з Міністерством екологічної безпеки розглянула проекти законів «Про приєднання України до Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі» та «Про участь України в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів».

Міністр Мінекобезпеки Ярослав Мовчан зазначив, що прийняття запропонованих проектів сприятиме підвищенню рівня захисту в державі всіх видів флори та фауни, природних ареалів, у тому числі й тих, що знаходяться під загрозою зникнення, а також активізації міжнародного співробітництва з цих питань. На думку експертів, приєднання України до Конвенції має позитивне значення як в суто екологічному, так і політичному розумінні. Прийняття цього закону не потребує додаткових фінансових витрат, оскільки участь в Конвенції не передбачає щорічних чи інших обов'язкових платежів, за винятком членства у Раді Європи.

Що стосується законопроекту про водно-болотні угіддя, то його прийняття сприятиме збереженню унікальних природних комплексів, які мають природоохоронну, рекреаційну, наукову, естетичну цінність. Окрім того, Україна матиме можливість отримання фінансової та науково-технічної допомоги з цих питань, а також розширити діяльність в сфері екологічного туризму. Передбачається, що фінансування витрат, пов'язаних із членством у Конвенції, буде здійснюватися з державного бюджету, передусім за рахунок надходжень від платежів за використання ресурсів тваринного світу, а також із позабюджетного фонду охорони навколишнього природного середовища. Сьогодні членами цієї Конвенції є 85 країн світу.

Члени комісії погодились з рішенням про необхідність розгляду цих документів на сесії Верховної Ради України.

Прес-служба Верховної Ради України.

Постанова Верховної Ради України

Про участь контингенту Збройних Сил України в Миротворчих Силах Організації Об'єднаних Націй у Східній Славонії

Верховна Рада України, беручи до уваги звернення Генерального секретаря ООН до уряду України з проханням надіслати контингент Збройних Сил України у Східну Славонію для участі в операціях Миротворчих Сил Організації Об'єднаних Націй у зонах конфліктів на території колишньої Югославії, враховуючи зобов'язання України згідно із Статутом ООН виконувати рішення Ради Безпеки ООН, надавати у її розпорядження збройні сили, допомогу і відповідні засоби обслуговування, необхідні для підтримки миру і безпеки, зважаючи, що участь України в забезпеченні припинення вогню в Східній Славонії відповідає інтересам підтримки миру і безпеки на Європейському континенті,

виходячи із статті 2 Закону України «Про Збройні Сили України», **постановляє:**

1. Продовжити участь в операціях Миротворчих Сил Організації Об'єднаних Націй у зонах конфліктів на території колишньої Югославії.

2. Встановити граничну чисельність українських військовослужбовців, відряджених до Перехідної адміністрації ООН у Східній Славонії (ПАООНСС) у колишній Югославії, до 500 військовослужбовців, які мають входити до складу:

окремої транспортної вертолітної ескадрильї чисельністю 165 осіб у складі шести вертольотів Мі-8;

окремої протитанкової вертолітної ескадрильї чисельністю 125 осіб у складі десяти вертольотів Мі-24;

окремої танкової роти чисельністю 150 осіб у складі 11 танків;

групи офіцерів на командно-штабних посадах ПАООНСС та групи військових спостерігачів загальною чисельністю до 60 осіб.

Зазначені підрозділи вважати Українським контингентом Миротворчих Сил ООН у складі ПАООНСС (далі — Український контингент).

3. Доручити Міністерству оборони України терміново виділити контингент чисельністю до 500 військовослужбовців із складу Збройних Сил України для участі в Миротворчих Силах ООН у Східній Славонії на території колишньої Югославії.

4. Кабінету Міністрів України забезпечити Український контингент необхідними коштами, беручи до уваги, що ці витрати мають бути компенсовані ООН.

5. Кабінету Міністрів України спрямувати валютні надходження в Україну із Секретаріату ООН за миротворчу діяльність українського контингенту у Східній Славонії, які залишаються після покриття витрат на утримання його особового складу, на будівництво житла для військовослужбовців.

6. Контроль за використанням контингенту Збройних Сил України в Миротворчих Силах ООН покласти на постійні комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки та у закордонних справах і зв'язках з СНД.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ, 25 березня 1996 року.

Указ Президента України

Про День внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України

Враховуючи заслуги внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України у справі охорони громадського порядку і боротьбі зі злочинністю, охорони важливих державних об'єктів, **постановляю:**

Установити в Україні свято — День внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України, яке відзначати щорічно 26 березня — у день прийняття Верховною Радою України 1992 року Закону України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України».

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ, 26 березня 1996 року.

Склад міжфракційного депутатського об'єднання «Наука України» у Верховній Раді України

1. М. Азаров
2. В. Алексеєв
3. В. Альошин
4. О. Бандурка
5. Ю. Болдирев
6. А. Бутейко
7. В. Буткевич
8. Н. Вітренко
9. Л. Глухівський
10. С. Гмиря
11. А. Голубченко
12. М. Горбатюк
13. В. Гошовська
14. М. Дудченко
15. О. Дьомін
16. В. Євдокимов
17. В. Ємельянов
18. М. Жулинський
19. І. Заєць
20. Ю. Запорожець
21. В. Ілюшин
22. Н. Карпачова
23. О. Карпов
24. Т. Кияк
25. О. Климпуш
26. М. Ковалко
27. В. Ковтунець
28. Ю. Костенко
29. В. Костицький
30. М. Костицький
31. О. Кужель
32. О. Лавринович
33. В. Ландик
34. В. Лановий
35. А. Лобенко
36. І. Магда
37. Н. Марковська
38. А. Москаленко
39. В. Мєркушов
40. В. Мельник
41. Г. Мозер
42. В. Мулява
43. В. Мусіяка
44. В. Мухін
45. С. Ніколаєнко
46. Б. Олійник
47. Б. Ольховський
48. Ю. Оробець
49. М. Павловський
50. В. Пєхота
51. В. Понеділко
52. І. Попеску
53. В. Свято
54. В. Семиноженко
55. В. Симоненко
56. М. Сирота
57. Ю. Спіженко
58. О. Степанов
59. В. Сторіжко
60. О. Стоян
61. В. Стретович
62. В. Суслов
63. С. Терьохін
64. В. Чеботарьов
65. М. Чечетов
66. С. Чукмасов
67. Є. Чулаков
68. П. Швидкий
69. В. Шишкін
70. І. Юхновський
71. В. Яблонський

Хроніка. Події. Факти

● *Вашингтон*

Білий дім підвищив Україну в ранзі?

Україна — головний друг і партнер США в Центральній Європі, заявив офіційний представник американського держдепартаменту Ніколас Бернс. Проведені минулого тижня зустрічі держсекретаря США Уоррена Крістофера з керівництвом України змінили американо-українські відносини, додав він. За словами представника держдепартаменту, **економічна допомога й політичне співробітництво США з Україною,** її участь у програмі «Партнерство заради миру» зміцнять цю країну в намірі збудувати демократичне суспільство і ринкову економіку.

● *Делі*

Заради миру — й владу навпіл

Адміністрація президента Афганістану Бурханудділа Раббані готова розділити державну владу з ісламським опозиційним рухом «Талібан», якщо такий крок призведе до відновлення миру в країні. Афганський уряд готовий до негайного початку переговорів з талібами, заявив у Делі на прес-конференції посол Афганістану в Індії Масуд Кхалілі.

● *Оттава*

Ліберали зберегли позиції

Правляча в Канаді ліберальна партія досягла успіху на часткових виборах до палати громад федерального парламенту. Її кандидати перемогли в 5 із 6 виборчих округах, де боротьба йшла за парламентські місця, що стали з різних причин вакантними. В результаті ліберали зберегли свої позиції в нижній палаті.

● *Нью-Йорк*

Кого судитиме Міжнародний кримінальний...

У штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку відбулося засідання першої сесії Підготовчого комітету зі створення Міжнародного кримінального суду (МКС) за участю делегації України на чолі з заступником голови Верховного Суду В. Маляренком. Міжнародний кримінальний суд, як постійно діючий орган у галузі кримінальної юстиції, сприятиме зміцненню принципу неминучості покарання за скоєні злочини, зокрема ті, що викликають найбільшу стурбованість міжнародного співтовариства. І стане додатковою гарантією збереження міжнародного миру й безпеки.

● *Варшава*

Королівська підтримка НАТО

Про «сильну підтримку» своєю країною розширення НАТО і ЄС заявила королева Великобританії Єлизавета II, перебуваючи в Польщі з державним візитом. У тості, проголошеному на урочистому прийомі в Президентському палаці у Варшаві, вона звернулася до господарів зі словами: «Ми із задоволенням сприймаємо ваше прагнення вступити до цих організацій». Королева сказала, що у Європи зараз є «шанс збудувати безпечний, стабільний континент без розколів».

● *Тель-Авів*

Емігрують... хвороби

Занепокоєність поширенням в Ізраїлі туберкульозу висловив міністр охорони здоров'я Ефраїм Сне. Він відзначив, що найвищий відсоток таких хворих — серед іммігрантів з Ефіопії та СНД. Особливо тривожить, що серед таких хворих є водночас інфіковані й вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ). Із 1990 року відзначено вже 24 туберкульозники-носії ВІЛ.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Праву руку простягаємо, лівою — відмахуємося

***МИ ПРОСИМО** кредити. Отже, вони нам потрібні? Зовсім ні! Просто треба ж якось пояснити світовій громадськості, чому в Україні пробуксовують реформи: скарбниця порожня, грошей катма. Роль бідної родички... досить вигідна. Тому, коли кредити надходять, брати їх не поспішають.*

Мабуть, саме так вважають наші кредитодавці. І, на жаль, вони мають підстави. Пригадайте, з якою радістю керівники рапортують про те, що чергова держава відкрила нам кредит. І майже ніхто не звітує, куди ці кредити пішли. Бо насправді лежать вони мертвим капіталом.

1993 року Франція надала Україні 500 млн. франків, з яких наша держава використала тільки 200. Наприкінці 1994 року уряд цієї країни позичив нам 20 млн. франків для розвитку ядерної енергетики і 4 млн. для виконання програми з вирощування цукрових буряків. Чи то з енергетикою не маємо проблем, чи цукру в нас забагато, але кошти ці практично не використали. «Гроші дають не просто так, — пояснює ситуацію Надзвичайний та Повноважний Посол України у Франції Юрій Кочубей. — Їх виділяють під конкретні проекти. А в Україні не поспішають їх готувати». Недавно країни домовилися про відкриття ще однієї кредитної лінії під обладнання. Але якщо чиновники не переглянуть своє ставлення до іноземних коштів, франки не вийдуть за поріг французьких банків.

Можна було б сказати, що вищенаписане — прикрий випадок. Але на Україну нарікає і Канада. У жовтні 1994 року, під час перебування Президента Леоніда Кучми в Канаді, нашій державі надали 10 млн. американських доларів для підтримки платіжного балансу і відкрили невелику кредитну лінію в 20 млн. канадських доларів (близько 16 млн. американських). Кредит було надано під експортні поставки канадських товарів — отож, щоб лінія діяла, Канада воліє заручитися державними гарантіями з боку України. «На нашу думку, це питання повинна розв'язати валютно-кредитна рада, — вважає радник посольства Канади в Україні Роман Ващук, — але в Кабміні кивають одне на одного, часто аргументуючи це тим, що кредит надто маленький, аби ним перейматися. Може, він і невеликий, але якщо його раціонально використати, буде шанс отримати і більшу суму».

Отож, 18 місяців канадський кредит пробуксовує. Наприкінці липня канадська Корпорація розвитку експорту планує порушити цю справу. Питання звучатиме приблизно так: чи варто надавати кредити країні, яка не хоче їх брати?

Про митарства, пов'язані з реалізацією 200-мільйонного кредиту Ексімбанку Японії, «ГУ» розповідав минулого тижня. Нагадаємо тільки, що строк його реалізації закінчується 31 травня. І до цього часу Україна повинна використати ці кошти. Часу залишається мало

Стає навіть трохи ніяк... Їздимо з простягнутою ...кою, відволікаємо тамтешніх підприємців від справ і здобуваємо славу несерйозного партнера. А авторитет держави залежить і від її вміння розпоряджатися грошима, особливо позиченими.

Наталя ФІЛІПЧУК.

І війни залишаться в минулому

***ДНЯМИ** українське телебачення «прокрутило» французьку кіностврічку «Королева Марго». Це був не бойовик і не фільм жахів, але залишив гнітюче враження. Для тих, хто не бачив і не читав цього відомого роману Дюма, скажу: мова йшла про нещадну боротьбу католиків і протестантів.*

Справді, більшість воєн цього тисячоліття розпочиналися з релігійних мотивів. Але історія засвідчила, що війна — не найкращий спосіб для переконання. Що ми маємо сьогодні? Війну в Боснії, зіткнення на півдні Лівану, теракти в Ольстері і на Близькому Сході, кровопролиття в Чечні... За всім цим, хоч і не на першому плані, стоїть релігія.

Через чотири роки християнський світ відзначатиме знаменну дату — 2000 доби Христа. Напередодні події Папа Римський Іоанн Павло II закликав своїх вірників, а також мусульман та іудеїв замислитися, що ж насправді відбувається у «гарячих точках», щоб увійти в 3000-ну еру без кровопролиття.

Великий ювілей відзначатимуть грандіозно. Нещодавно у Ватикані відбулася Всесвітня асамблея, присвячена приготуванню до свята, на яку з'їхалося понад 1200 делегатів з п'яти континентів. Планується, що головні урочистості пройдуть у Римі, де відбудеться Всесвітній євхаристичний конгрес, і на Святій землі. А Папа Римський Іоанн Павло II запропонував провести екуменічну асамблею ієрархів усіх християнських церков, ... тому числі православних та протестантських, а також зустрітися за круглим столом з лідерами іудаїзму та ісламу.

Щодо цього Папа Римський навіть звернувся з посланням і закликав християн та мусульман продемонструвати людству «приклад взаємного всепрощення, примирення і прагнення спільно будувати кращий світ для наступних поколінь».

Розпочати війну легше, ніж припинити, сказав якось Ясир Арафат. До 2000-го року залишилося зовсім небагато. Встигнути б.

Наталя РІЗНИК.

Світлана ГАМОВА, «Голос України» (з Кишинева)

ТИРАСПІЛЬ ЗАНЕПОКОЄНИЙ

***ЗАСІДАННЯ** Конституційного суду Молдови, який вирішить, чи мав слушність Президент Снєгур, усунувши своїм указом з посади міністра оборони Павла Крянге, відбудеться цього тижня. Тож у збройних силах поки що два міністри оборони.*

Саме військо, що розподілилося на дві групи, очікує рішення суду. Згідно з указом, керівництво збройними силами взяв на себе Президент, але оперативні наради в штабі провадить генерал Тудор Дабижа.

З особою генерала пов'язують тривожні прогнози у Придністров'ї. Лідер регіону І.Смирнов висловив у зв'язку з цим стурбованість на зустрічі з представниками місії ОБСЄ в Молдові, а також послами Росії й України.

Міністр безпеки Придністров'я Вадим Шевцов сказав мені по телефону, що Придністров'я стурбоване передусім тому, що Дабижа — активний учасник «молдовської агресії 92-го року на Дністрі». В регіоні знають його позицію (розв'язання придністровського конфлікту лише збройним шляхом), а також його прорумунські настрої.

Керівництво Придністров'я звернулося з проханням до командування російських миротворчих сил: посилити пости в зоні безпеки, особливо в місцях переходу через Дністер. В регіоні взято під охорону життєво важливі об'єкти. В придністровському війську підвищена готовність.

І.Смирнов обговорив становище з командиром опергрупи російських військ Валерієм Євневичем. У їхній зустрічі брали участь військовий аташе Росії в Молдові і командувач придністровськими збройними силами.

Експрес-інтерв'ю

НЕ ДО ГУМОРУ

Чи не означають останні зміни в білорусько-російських відносинах початок перегляду відносин білорусько-українських? Адже не секрет, що досі погляди Росії та Білорусі на деякі питання зовнішньої політики різнилися. Наприклад, тоді як Росія виступала (і виступає) проти делімітації та демаркації україно-російського кордону, з Білоруссю в України проблем у цьому не виникало. «Чи можливі вони тепер?» — на це запитання кореспондента «ГУ» Анатолія Марциновського відповідає начальник служби зовнішніх зв'язків Держкомкордону України Леонід ОСАВОЛЮК, заступник голови Спільної україно-білоруської комісії з правового оформлення кордонів:

— Жодних офіційних висловлювань чи звернень до нас, що свідчили б про зміну позиції Білорусі, ще не було. Але деяка прохолода з боку білоруської сторони відчутна. Міждержавний Договір про держкордон вже практично готовий і можна було б його парафувати, але ми ніяк не можемо «витягнути» своїх сусідів на чергову зустріч спільної комісії. Остання зустріч відбулася ще у травні минулого року. Так що процес загальмовано, і, звісно, можна очікувати на будь-який перебіг подій: не сталося б так, що україно-білоруський договір у Москві підписуватимемо. Це гумор, звичайно...

ХТО «ГОВОРИТЬ І ПОКАЗУЄ» В АЛМАТИ?

В Казахстані проживає понад мільйона наших співвітчизників. Можна сказати, «осиротілих» українців, оскільки батьківщина згадує про них нечасто. А ще рідше українська діаспора в Казахстані отримує звістки про рідний край. Тому можна уявити радість людей, яким повідомили, що в Алмати розпочинається систематична трансляція телепрограми «Україна сьогодні». Звичайно, передача виходитиме рідною мовою.

Міністр Національного агентства у справах преси та засобів масової інформації Казахстану Алтинбек Сарсенбаєв прийняв віце-президента Національної телекомпанії України Сергія Васильєва та Надзвичайного і Повноважного Посла України в Казахстані Віктора Богатиря. Вирішено найближчим часом укласти договір про обмін інформацією між агентствами Укрінформ та КазТАГ. Казахстанський міністр заявив, що він вітає будь-яку співпрацю між засобами масової інформації наших держав.

Вітчизняний стиль

НАПЕРЕКІР ТРУДНОЩАМ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ трубопрокатний завод свого часу перший серед металургійних підприємств перейшов на оренду і першим в галузі акціонувався.

А нині досвід АТ «Дніпропетровський трубний завод» допоможе з найменшими витратами «підтягнути» в ринок решту металургійних підприємств. Торік трубники-акціонери не лише утримали рівень виробництва, а й навіть перевищили його. Їхній торгорічний прибуток склав півтора трильйони карбованців, шістсот мільярдів з яких було витрачено на технічне переозброєння та впровадження нових технологій. Аби випускати конкурентоспроможну продукцію, необхідно її якість підвищувати, а витратність у виробництві знижувати. Чого певною мірою досягли дніпропетровці: їхні електрозварні труби, приміром, «гарячими» вихоплювали з рук, причому не лише вітчизняні замовники. Уже другий рік солідним покупцем виступає німецька фірма «Манфред Рейнер».

Та щоб далі рухатися по висхідній, АТ потрібно значно більші кошти спрямовувати на технічно-технологічний прогрес, а воно не може собі дозволити цю розкіш. Адже чималі суми змушені «відривати» на утримання соціальної сфери. Завод не шкодує грошей на матеріальну підтримку робітників, їх сімей. Особливо пенсіонерів, на яких торік виділили тридцять мільярдів карбованців.

Попри все досить пристойних зрушень домоглося таки АТ «Дніпропетровський трубний завод». У першому кварталі нинішнього року воно має всі умови — і сировину, і заготовки, і незаборгованість за енергетичні ресурси, — аби випускати достатньо бездоганної продукції. Однак немає збуту, бо потенційні замовники сидять без грошей. Всі пристосовані й не пристосовані на заводі приміщення забиті готовою продукцією. Підприємство уже кілька разів опинялося на межі повного зупинення. Тільки через те, що до критичної відмітки падала частота напруги в електричних мережах України.

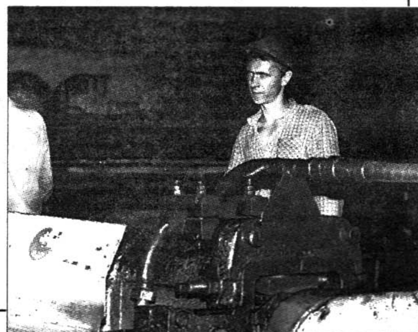
Втім, побувавши у дніпропетровських трубопрокатників, вперше за кілька останніх років довелося побачити прокатні цехи, що працюють на повну потужність.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

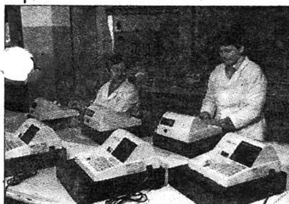
На знімку: основний вид продукції — безшовні труби.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Новинка

Цей не помилиться

Полтавське акціонерне товариство «Лтава» разом із японською фірмою «SANVO» налагодило випуск унікальних електронних контрольно-касових апаратів з фіксованою пам'яттю. Нова техніка відповідає основним вимогам податкового законодавства України і дозволяє здійснювати безперервний контроль за діяльністю торгового підприємства. Апарат відзначається сучасним дизайном і має вагу всього 5 кілограмів.

На знімку: робітниці полтавського АТ «Лтава» Зінаїда Сорока (ліворуч) та Валентина Курлейко готують до відправки замовникам нові касові апарати.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

«Мальва» вдягне найвибагливіших чоловіків

Чернівецьке АТ «Виробничо-торговельна фірма «Мальва» спеціалізується на виробництві панчішно-шкарпеткових виробів. Проте останнім часом конкуренцію почали створювати товари, що масово завозять «човники» з різних країн світу.

Буковинські панчішники негайно відреагували тим, що розширили асортимент і поліпшили якість своєї продукції. Для цього довелося замінити застаріле обладнання, віднайти постачальників найновіших видів сировини. Так, нещодавно буковинці почали використовувати бавовняно-льняно-віскозну пряжу, з якої виходять чудові чоловічі шкарпетки з високими гігієнічними та лікувальними властивостями.

А із застосуванням прогресивних чеських в'язальних машин підприємство розпочало випуск ще одного виду чоловічих шкарпеток — з подвійним бортом, малюнками та гаптуванням по всьому виробу.

Чекає несподіванка й жінок — новинка сезону — напівпанчохи вище колін.

Ці товари широко експортують до Данії, Чехії, Німеччини, Росії. Добрі контакти «Мальва» налагодила з американською фірмою «Дюпон» — постачальником надзвичайно якісної сировини, з якої отримаємо ще більш вишукані новинки.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Нова пляшка — річ неважка?

Як для кого. Склороби Рокитного, приміром, останнім часом освоїли багато нових видів склотари. Зокрема, оригінальні пляшки місткістю 0,33 та 0,35 літра. А ось-ось почне сходити з конвеєра чотиригранна пляшка. Зауважимо: рокитнянцям, щоб перейти на випуск продукції іншої форми, потрібна лише доба.

Підприємство працює стабільно, немає затримок із виплатою заробітку, а завдяки розвитку підсобного господарства люди можуть купувати на заводі дешеві продукти. У цехах здійснюється технічне переоснащення — замість застарілого встановлюється нове, імпортне обладнання.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

У номер

● *Рівне*

Нагода поліпшити продаж

Нещодавно тут відкрилося відділення Торгово-промислової палати України. Вже обрано керівний і ревізуючий органи нової установи. Її президентом став Микола Ярощук, який має досвід у зовнішньоекономічній діяльності. Тепер є сподівання, що Рівненщина успішніше продаватиме цукор, цемент, мінеральні добрива, граніти, інші цінні товари, вагомо поповнюючи свій бюджет.

● *Кіровоград*

Перш ніж співпрацювати

Делегація з канадської провінції Манітоба побувала днями в Кіровограді. Гості зустрілися з керівництвом облдержадміністрації, відвідали ряд підприємств машинобудівної і переробної промисловості, сільських господарств. Як зазначили члени делегації, метою поїздки є одержання якнайповнішої інформації про економічний потенціал області, щоб потім допомогти налагодити канадським бізнесменам найефективніші умови для співпраці.

● *Суми*

Вперед—назад?

Сумська міськрада доручила відділу юридично-правового забезпечення міськвиконкому звернутися до суду з позовом про тимчасову заборону проведення публічних заходів обласною організацією КПУ.

Таку реакцію властей викликав останній мітинг комуністів. Замість того, щоб мітингувати та кричати про соціальний захист населення, як було заявлено напередодні, вони влаштували антидержавну акцію на тему відновлення СРСР. Кількасот учасників мітингу, зібравшися на центральній площі обласного центру, вітали посланців з Росії — членів Компартії Росії та депутатів Держдуми, які дозволяли собі образливі висловлювання на адресу президентів Росії та України, закликали «докласти усіх зусиль, щоб зникли і президенти, і кордони».

● *Сімферополь*

З Конституцією зачекати, зате уряд скоротити

За повідомленням нашого кореспондента, на засіданні меджлісу кримськотатарського народу прийнято заяву щодо розгляду Верховною Радою України проекту Конституції Автономної Республіки Крим.

У ній йдеться про те, що Конституцію Криму неможливо затверджувати до прийняття загальнодержавної Конституції. Звернено увагу також на те, що в проекті кримської Конституції «не знайшли відображення законні інтереси і права кримськотатарського народу», зокрема «право на гарантоване, пропорційне представництво в органах місцевого самоврядування».

А тим часом, як повідомляє «Інтерфакс- Україна», буде скорочено штат працівників міністерств і відомств уряду Криму в середньому на 20 відсотків. Таке рішення прийнято урядом автономії з ініціативи прем'єр- міністра Аркадія Демиденка.

Проблема

Бурильні є, але бурити нічим

Першу партію вітчизняних бурильних установок виготовлено на олександрійському державному підприємстві «Віра-Сервіс». До цього наші геологи в пошуках золота користувалися російським обладнанням, строк експлуатації якого становив п'ять років. Держкомгеології запропонувало освоїти випуск цих установок олександрійцям, і ті не підвели. Шість установок із п'ятнадцяти замовлених кіровоградськими геологами вже готові до роботи, решта — на 50 відсотків. Але складання довелося припинити, бо замовники не в змозі розрахуватися. Кожна така установка коштує 13 мільярдів карбованців. Хто б допоміг їх віднайти, щоб геологи змогли й надалі вести пошук дорогоцінного металу.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

Досвід

ПРИВАТИЗАЦІЯ В ПІДЗЕМНИХ ГЛИБИНАХ МОЖЕ БУТИ НА ВИСОТІ

КОЛЕКТИВ антрацитівського МПП «Плутон» видобуває вугілля. І не з вугільних складів, а з глибини донбаських надр.

Ведуть видобуток «плутонівці» переважно на ровеньківських шахтах — імені Вахрушева, «Ровеньківська» та інших. Справа ця зовсім нова. Коли генеральний директор виробничого об'єднання «Ровенькиантрацит» Геннадій Астров на зустрічі керівників вугільних підприємств Луганщини з міністром вуглепрому Сергієм Поляковим повідомив про те, що в них є приватні лави, і що це теж шлях до справжнього ринку, то похвалитися подібним, як виявилося, більше не було кому. Видобуток вугілля, як і проходку, працівники МПП ведуть самостійно. Вони самі нарізають лави, монтують обладнання спільно з гірниками базової шахти. Шахта за договором забезпечує «плутонівців» запасними частинами, конвеєрами, поданням повітря, лазнею.

Приватники під землею виявилися на висоті, про що свідчать минулорічні показники серед прохідників. Приміром, бригада Сергія Галюкова (шахта «Ровеньківська») пройшла 724 метри гірничих виробок за планом у 620 метрів. У нинішньому році прохідницькі бригади з «Плутона» вже перевиконують завдання на 15—20 процентів щомісяця.

Добре працюють і дві видобувні бригади. Кожна щодоби відвантажує на-гора до тисячі тонн вугілля, що зараз не під силу багатьом шахтам Луганщини.

Коли хтось побоюється, що на приватному підприємстві господар (а на «Плутоні» це — директор Сергій Щербаков) надто вже експлуатує найману працю, що в шахтних умовах подвійно небезпечно, то може заспокоїтися. Як показує постійний контроль, саме «плутонівці», працюючи набагато продуктивніше за своїх колег, краще дотримуються правил техніки безпеки.

Розрахунки між МПП «Плутон» і виробничим об'єднанням «Ровенькиантрацит» провадять за правилом зебри — п'ятдесят на п'ятдесят. Лави ж бо приватні, а не шахти. Половину видобутого вугілля «Плутон» залишає шахті, а половину використовує на власний розсуд.

Реформування галузі вже почалося. На цьому прикладі ще раз переконуємося: реформи завжди йдуть знизу, це нам тільки здається, що навпаки.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

ПОЛІТИЧНІ ІГРИ НА ПОЛІ СУСІДА

Що не кажіть, а Росія все-таки велика... Дуже велика «країна чудес». Виміряти її не вдасться, бо, мабуть, і сам Бог не знає, де починається Росія, а де закінчується Татарстан чи Башкортостан. Осягнути розумом теж неможливо. В неї, як стверджував поет, «можна лише вірити». Або не вірити! Кількість тих, хто «лише вірить», як мені здається,невпинно зменшується. І в світі, і в «ближньому зарубіжжі». Ще б пак! Дивишся, як нахраписто, гарячково, підступно орудують на передвиборчому «полі чудес» її політичні лідери, як спритно «запудрюють мізки» своїм майбутнім виборцям, і мимоволі згадуєш славетних дурисвітів — лисицю Алісу і кота Базилію. Правда, останні виступали проти «дерев'яного пролетаря» єдиним фронтом, а нинішні претенденти на престол морочать його одноосібно, мріючи при цьому про повну владу не лише над своїми «буратіно», а й над «сопредельними». А чом би й ні? Адже по сусідству не бракує «дубових голів», які готові хоч сьогодні зарити на імперському полі найдорожчі скарби своїх предків: мову, культуру, національну своєрідність, все, що напрацьоване мозком і руками сотень поколінь, в надії, що за це персонально для них виростуть на дереві «вічної дружби» солодкі пряники, ордени, привілеї.

Однією з найприкметніших і найбільш прикрих особливостей цієї боротьби є те, що і червона Аліса, і псевдодемократ Базиліо ведуть її не стільки на російській ниві, скільки на чужих полях. І не дивно. Бо ж винятково на своїй забур'яненій ниві — не розгуляєшся. Навіть останній п'яничка не увірує, що котрийсь із претендентів сотворить чудо: подарує йому квітучу «державу», котра за 500 днів пережене Америку, а за 10 днів покладе на лопатки Європу.Зате вдало зігравши на чужому полі, можна, принаймні, на період виборів зігріти електорат надією, що незабаром сили «наших» потрояться, а то й подесятеряться, і буде кому і «пахать» на імперію, і вмирати за неї.

Втягти всі довколишні суверенні держави в московську «суету сует», примусити їх «працювати» на ту чи іншу політичну силу Росії — мета кожного з претендентів і кожен з них домагається цього, не гребуючи жодними засобами. Чубляться два хижаки, мета яких одна — відродження соборної «тюрми народів». Тільки одному з них хочеться, щоб вона була пофарбована в червоний колір, а другий прагне, щоб над входом був прибитий двоголовий орел. І щоб ніяких там зубрів чи тризубців!

До завершення виборчої гонки ще далеченько, але залпи, схоже, пролунали вже. Спершу в багатостраждальній Чечні. Причому варварство там набрало нових форм — для досягнення нібито стабільності, поряд із танками та авіацією, хімічною зброєю в хід уже пущено бульдозери, щоби населені пункти з росіянами чи чеченцями (все одно, живими чи мертвими) зрівняти з землею і викреслити їх на карті великої імперії. А якщо і всю Чеченію разом — ще ліпше! Цей «чеченський залп» на державному рівні Україна, по суті, проігнорувала. Їй хотілося всім сподобатися, всіх умиротворити, нікого не дратувати. Ця угодовська, пристосуванська політика — політика держави без чітких національних, політичних, економічних інтересів, була підпорядкована одній меті, меті інфузорії — якось вижити, якось вціліти. В той час, як російський імперський орел розпросторював крила і жадав реваншу в реалізації «русской идеи», один із наших лідерів проголосив, що «українська ідея не спрацювала» і цим самим, по суті, роззброїв духовно ту частину громади, яка ще не зробила остаточного вибору, але в глибині душі та ідея не була їй чужа. В той самий час інший лідер підтримував «союзників», чи, принаймні, не заважав їм відкрито, в парламенті держави боротися за її самознищення, з маніакальною послідовністю знову й знову ставити питання про вхід до МПА, боротися за відновлення Союзу і т.д.

Напередодні важких випробувань, які нам лаштують російські «державнікі» різних мастей, вкрай необхідно, щоб усі наші політичні лідери виступили в оборону української ідеї — вистражданої, стократ викупаної в крові нашого народу — ідеї мирного, незалежного буття на своїй землі. Гучно повинен пролунати голос Президента, який би підбадьорив націю, згуртував її, дав рішучий «відлуп» усім, хто зазіхає на всю суверенну Україну чи на якусь її частину.

Ми ще існуємо як держава і навіть можемо похвалитися сяким-таким громадянським миром і вмінням України сидіти однією сідницею на дуже жорсткому «есенгівському стільці», а другою — на теж не дуже комфортабельному європейському кріслі. Їй незручно, вона не отримує незалежної підтримки нізвідкіля. Але якщо з боку Європи — небо більш-менш погідне, то з боку Росії «пахнет гарью» і політичним шантажем. І незважаючи на це, Україна з удаваним оптимізмом грає, точніше хоче грати роль «моста» між натуральною Європою і підмальованою «під Європу» Азією і вдає, що не помічає «закручування гайок», кранів, націлених проти її незалежності політичних провокацій. Є таке поняття — «віктимна поведінка». Це така поведінка, коли жертва несамохіть провокує нападника на активні дії. Поведінка України, надто млява реакція на провокації, схильність до перманентних компромісів, повсякчасних економічних і політичних поступок «в ім'я дружби», якої не було, немає і не буде — все це тільки стимулювало великодержавні апетити, підштовхувало до активніших дій.

(Закінчення на 14-й стор.).

ЗАЯВА

Соціалістичної фракції Верховної Ради України

Про політичні спекуляції в Україні навколо рішень Держдуми Російської Федерації від 14 березня 1996 року

Незважаючи на те, що зарубіжні експерти, відомі державні та політичні діячі Заходу висловлюють своє задоволення курсом, якого дотримується керована Президентом України Л. Кучмою виконавча влада, в Україні, однак, продовжують поглиблюватися соціально- економічна криза та недовіра до правлячої верхівки з боку народу. В цих умовах чим далі, тим більш незручно почувають себе прибічники й провідники такого курсу, які знаходяться в самій Україні. Вони постійно вишукують будь-яку нагоду, аби перекласти на інших вину за власні прорахунки та неспроможність забезпечити соціальні спокій та злагоду.

Тому відомі всім політичні сили та так звані національ-патріоти вдалися до галасливих спекуляцій з приводу прийняття Державною Думою Російської Федерації 14 березня 1996 року постанов «Про поглиблення інтеграції народів, що об'єдналися в Союз РСР, і відміну Постанови Верховної Ради РРФСР від 12 грудня 1991 року» та «Про юридичну силу для Російської Федерації — Росії результатів референдуму СРСР 17 березня 1991 року з питання про збереження Союзу РСР».

Їх дуже лякає, як вони самі заявляють, що в Росії на президентських виборах можлива перемога Г. Зюганова і що приклад російських виборців може наслідувати й народ України, оскільки умови їх життя надто схожі. Тому через засоби масової інформації поширюються плітки щодо денонсації Беловезької угоди та відновлення СРСР і, таким чином, мовляв, ліквідації за допомогою лівих СНД, а також дій соціалістів та інших прогресивних партій, що начебто спрямовані проти суверенітету України.

Соціалістична фракція заявляє, що:

1) до полівіння населення України спонукають ті сили, які перебрали, не питаючись у народу, і його власність, і його владу;

2) постанова Державної Думи є документом Російської Федерації, юрисдикція якої не поширюється на інші держави;

3) народні депутати України від Соціалістичної партії і ті, що співчувають їм, як і вся СПУ, керуються своїми передвиборними програмами, а також рішеннями та резолюцією «Про ставлення до СНД», прийнятими III Загальнопартійною конференцією СПУ 17.02.1996 року;

4) долі народів колишнього СРСР вирішуватимуться не постановами Російської Держдуми чи парламентів інших держав, а практичним ходом подій, реальним станом справ у суспільстві.

Спроба шельмувати таким чином соціалістів є не що інше як відволікання уваги від весняного наступу реформаторів та прикриття ними власного страху перед можливим інтернаціональним об'єднанням зусиль трудящих СНД в боротьбі за свої права. Справді ж, тільки народ, як головний носій влади, має визначити для себе той чи інший ступінь інтеграції.

Країна і народ у небезпеці!

Заява групи народних депутатів України

Шановні співвітчизники!

Економічна й соціальна політика, яку проводить Президент України Л.Д. Кучма за підтримки більшості депутатів Верховної Ради, обласних і районних держадміністрацій, керівників підприємств і господарств, комерційних структур, поставила народ і державу на межу катастрофи.

Для переважної більшості населення країни нинішня соціально-економічна політика цілком безперспективна, означає загострення злиднів, а то й вимирання. Робітничий клас залишається без роботи й засобів до існування, молодь — без гарантованого права на отримання професії та прийнятного майбутнього, пенсіонерів узагалі кинуто під укіс. Розвал сільського господарства не залишає доброї надії для селян. Нічого гарного не обіцяє завтра і для інтелігенції. Водночас досягли успіхів різні спекулятивно-комерційні структури, більшість директорського корпусу та держчиновників, практично безкарно діє мафія, яка підпорядкувала своєму контролю владу в державі.

Ситуація, що склалася в країні, може спричинити соціальний вибух, хаос і громадянську війну. В деякому розумінні громадянська війна вже ведеться з боку властей щодо народу. Цивілізованого способу розв'язання проблеми врятування суспільства і держави ані Президент, ані Верховна Рада в своїй більшості запропонувати не можуть та й не хочуть. Нова Конституція України, яку вони готуть до прийняття, має надати вочевидь хибній політиці законного характеру, забезпечити правове панування в країні осіб, які розбагатіли на пограбуванні народу, новоспечених капіталістів, поміщиків, спекулянтів та кримінальних елементів.

Усвідомлюючи відповідальність перед своїми виборцями і країною, ми закликаємо громадян України зажадати від Президента і Верховної Ради реалізації такої програми виходу з кризи:

1. Поетапно, протягом 1996 року, націоналізувати всі великі й середні підприємтсва, всі комерційні банки і таким чином відновити управління та контроль держави над промисловістю, будівництвом, зв'язком, транспортом і грошово-кредитною сферою.

2. Провести конфіскаційну грошову реформу й запровадити національну валюту. Термін — 1 місяць.

3. Заборонити використання іноземної валюти всередині держави. Термін — 10 днів.

4. Забезпечити жорсткий урядовий контроль за цінами на продукцію (відповідно до реальних оптимальних витрат на її виробництво та реалізацію), зарплатою, витрачанням державних коштів на підприємствах і в установах. Запровадити податкову систему, що стимулює виробництво товарів. Термін — 1 місяць.

5. Створити на підприємствах, у КСП, організаціях та установах ради трудових колективів, не менш як 70% складу яких мають становити робітники та фахівці. Надати РТК право контролю за виробничою, фінансовою і постачально-збутовою діяльністю адміністрації та відводу керівних працівників, які скомпрометували себе. Термін — 1 місяць.

6. Запровадити монополію на зовнішню торгівлю, на виробництво та реалізацію алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Термін — 1 місяць.

7. До стабілізації економіки та виходу з кризи доходи Президента України, народних депутатів, міністрів, усіх держслужбовців не повинні перевищувати середнього рівня доходів робітників найвищої кваліфікації у промисловості.

Кількість управлінського апарату в державі довести до оптимальної норми.

8. Реформування виробничих відносин на селі здійснювати на добровільних засадах, не допускати насильства. Селяни самостійно визначають форми господарювання та землекористування.

Земля сільськогосподарського призначення не може бути товаром, об'єктом купівлі-продажу.

Запровадити економічно обгрунтований податок на землю. Від усіх інших податків і зборів виробників сільгосппродукції звільнити.

9. Для зміцнення обороноздатності держави провести реформу Збройних Сил, прийняти воєнну доктрину, що забезпечує підвищення ролі й авторитету армії.

10. Усе цінне майно громадян, придбане ними в 1991— 1996 рр., підлягає арешту спеціальним законом Верховної Ради або указом Президента. Лише в разі підтвердження в судовому порядку, що дане майно придбане на трудові доходи, з нього знімають арешт.

За цінне майно вважати: виробничі об'єкти, дачі, будинки (також і недобудовані), квартири (за винятком законно приватизованих), легкові автомобілі престижних марок випуску 1991—1996 рр., літаки, кораблі і т.ін.

Конфісковане майно оголошують державним надбанням і використовують або реалізують його з надходженням виручки у доход держави під наглядом комітетів народного контролю, обраних із представників РТК підприємств, установ, організацій і рад сільськогосподарських підприємств. Термін — до 3 місяців.

11. Верховній Раді Україн[illegible] пропозицією Президента України внести необхідні зміни до Кримінального кодексу, що передбачають жорсткі та ефективні заходи придушення корупції, рекету та злочинності як такої. Термін внесення змін — 1 місяць.

Якщо в місячний термін Президент України та Верховна Рада не вживуть до виконання вищевикладених заходів щодо врятування народу й держави, зажадати негайної їхньої відставки та формування уряду народної довіри, готового понести всю відповідальність перед народом, аж до кримінальної, у разі невиконання наміченої програми.

Ми переконані у необхідності прийняття саме такої програми виходу з кризи. Закликаємо громадян розпочати організовані акції на нашу підтримку (мітинги, збори, процесії) без страйків і зупинення виробництва.

Сьогодні ще є час захистити себе цивілізованими засобами. Завтра буде пізно.

Народні депутати України:
Анатолій МОЦПАН, Віктор РОЄНКО, Дмитро ПЕТРЕНКО, Єгор АННЕНКОВ, Петро ЦИБЕНКО, Олександр МАЛЄВСЬКИЙ, Євген МАРМАЗОВ, Віктор КОЧЕРГА, Володимир МОІСЕЄНКО, Сергій ГМИРЯ, Анатолій ШАЛАНСЬКИЙ, Валерій МІШУРА, Валентин УЛАНОВ, Сергій АКСЕНЕНКО, Михайло ЧУРУТА, Володимир КОЧЕРГА, Анатолій ЛЕВЧЕНКО, Сергій СІНЧЕНКО, Омелян ПАРУБОК, Віктор ШЕСТАКОВ, Георгій ВИШНЕВСЬКИЙ, Микола ЗАВАРЗІН, Анатолій ХМЕЛЬОВИЙ, Василь ТЕРЕЩУК, Василь КАВУН, Василь ЛАНТУХ, Володимир ЯРОВЕНКО, Микола ДОНДИК, Олександр МАСЕНКО, Олег БОЖЕНКО, Сергій ДРАГОМАРЕЦЬКИЙ, Олександр ЧЕРЕНКОВ, Павло КУЗНЄЦОВ, Микола ПІЛИПЕНКО.

Великі податки і неплатежі душать нашу економіку

На запитання кореспондентів відповідає народний депутат України, віце-прем'єр-міністр Василь ЄВТУХОВ

— Проблема енергоносіїв — одна з найгостріших, з якими зіткнулася наша країна. Чи можна налагодити механізм взаємодії державних і підприємницьких структур для поліпшення енергозбереження?

— Можна. І треба це якнайскоріше робити. Тим паче, що вже маємо доволі виразні контури тих напрямів, точніше — пріоритетів, де ця взаємодія може дати доволі позитивні результати. Насамперед, це використання шлаковідвалів вугільних шахт. Бо маємо для цього потрібні технології, організаційні й фінансові схеми. Є й інвестори, які хочуть звільнити нашу землю — і насамперед Донбас — від териконів і, звісно, одержати від цього певну вигоду. Ініціативу в даному разі виявили саме підприємницькі структури.

Чи взяти іншу проблему: використання так званих малодебітних свердловин. Я про це говорив ще рік тому, але тепер ми вже впритул підійшли до реалізації цього проекту.

— У чому його суть?

— Бачите, в Україні доволі багато — до двохсот — свердловин з малим дебітом виходу палива. Але сумарно з них можна взяти протягом року до 30 мільйонів тонн нафти. Та оскільки кожна з цих свердловин не зв'язана з інфраструктурою, з трубопроводами і нафтопереробними заводами, їх вважають неефективними. Тому ці свердловини не експлуатують — вони законсервовані до ліпших часів.

Отже, треба скористатися сучасними технологіями видобутку нафти, і тоді ці свердловини нам дуже знадобляться, допоможуть поліпшити ситуацію з енергоносіями. І певно, що без участі підприємницьких структур у цій справі нам не обійтися, бо держава не має грошей для реалізації таких проектів.

Таких прикладів можливої взаємодії державних і підприємницьких структур щодо енергозбереження можна наводити багато. Зокрема, тих, що стосуються якнайскорішого впровадження нових напрацювань у сфері трубобудування і газоперекачування.

— Ваш погляд на те, яким чином можна стабілізувати роботу вітчизняного виробництва, яке через місяць- другий взагалі може зупинитися.

— Тепер у промисловості, і в паливно-енергетичному комплексі зокрема, маємо біди не стільки окремої галузі, скільки економіки в цілому.

Найболючіше — це криза неплатежів. Наші фінансові артерії розірвані і покручені. Мова йде про спробу невмілого реформування нашої економіки відразу після проголошення Україною своєї незалежності, коли пафос нерідко домінував над точними розрахунками. Мовляв, усе підряд — приватизувати, усі банки зробити приватними — ось такий максималізм. Ні, я не заперечую необхідності приватизації чи створення мережі комерційних банків — але все це треба робити з головою, ефективно. Приватизовувати треба не заради приватизації, а для того, щоби відчуття господаря сприяло поліпшенню роботи того чи того підприємства.

Ми забули про те, що ринок повсюдно регулюється економічними законами, з допомогою відповідної інфраструктури. Мало того, не створивши такої інфраструктури,самоусунулися від керівництва економікою і одержали те, що маємо.

Сьогодні, як на мене, треба вести мову не про реформи взагалі, а про відновлення народного господарства на нових засадах. Так, назад, до адміністративної системи управління економікою вороття вже немає. Однак не варто перебільшувати і роль ринкових регуляторів.

— І все ж таки, що треба робити, щоб наша промисловість набрала нормальних обертів?

— Починати треба з розв'язання проблеми неплатежів. І паралельно розробити нову концепцію оподаткування. До речі, на цьому поприщі Український союз промисловців і підприємців уже немало зробив, підготував відповідні проекти документів, погодив їх із Кабміном і тепер намагається узаконити ці положення через Верховну Раду.

— Василю Івановичу, кожен уряд у демократичній країні відчуває подих опозиції. Нерідко доводиться чути в ці дні, що майбутній з'їзд Українського союзу промисловців і підприємців має проходити саме на опозиційній до уряду платформі? А яка ваша думка?

— Я завжди повторював і тепер скажу: діяльність УСПП ні в якому разі не має бути політизованою. Ми можемо погоджуватися чи не погоджуватися з урядом, ми можемо всіма дозволеними, законними засобами відстоювати свою позицію, але ми не повинні «лізти» у політику.

Отже, і з'їзд УСПП , який цього тижня розпочне свою роботу, не треба перетворювати на якусь політичну акцію чи політичне шоу.

Ми повинні займатися економічними проблемами і розв'язувати їх. Якщо для того потрібні якісь політичні рішення, то можемо про це нагадувати. Але ще раз повторюю: політика й економіка — різні речі.

Бізнес вічний, а політики приходять і відходять. Ні, я не є ідеалістом і розумію: ми живемо у світі, де економіка й політика взаємозв'язані. Але я хочу контактувати з тими політиками, які своєю діяльністю сприяють вирішенню наших завдань. УСПП — могутня організація з широкою регіональною мережею і ми не маємо права віддавати цю реальну силу якомусь політикові.

Розмову вели Марина МІРОШНИЧЕНКО і Роман ВАТРИЧ.

Українська українізація України: міфи і реальність

У ВЕСТИБЮЛІ приміщення, де розташований зал сесійних засідань Верховної Ради України, стоять два кіоски — газетний і книжковий. Без сумніву, тут нема нічого дивного, такі кіоски є в будь-якому парламенті світу. Дещо дивне те, що пропонують у цих кіосках. Перше, що потрапляє на очі, — широкий асортимент газет з Росії і надрукованих російською мовою наших видань. Їх більше, ніж видань українською. У той же час практично немає газет з інших країн СНД, не кажучи вже про періодику всіх країн світу. Такий добір періодики викликає одразу кілька запитань. Чому в українському парламенті газет, що друкуються українською мовою, пропонують для продажу значно менше, ніж російською? Чому депутатам пропонують лише газети з Росії і зовсім немає газет з Білорусі, прибалтійських та середньоазіатських країн? І чому депутатам не пропонують газети інших провідних країн світу?

Поряд з газетним розташовано книжковий кіоск з не менш цікавим добором друкованої продукції. Практично весь перелік видань, пропонованих тут для продажу, можна поділити на три групи.

До першої, найбільш скромної і за обсягом і за оформленням, належать політичні та історичні видання, переважна більшість — українською мовою. До другої групи належать видання для дітей, дуже яскраві, дуже дорогі й видані аж ніяк не українською мовою. Чому такий широкий спектр дитячої літератури пропонують саме в парламенті, зрозуміти досить важко, адже середній вік депутатів досить далекий від щасливого молодого батьківства. Але найбільш чисельною, що вражає як за змістом, так і за ціною, є яскрава книгопродукція з ближнього зарубіжжя. Погляньмо на назви: «Поцелуй смерти», «Кровавый спорт», «Убийство на рассвете», «Месть мертвецов», «Дракула». Тут уже можна подякувати Богові, що все це надруковано не українською мовою. Читати, щоправда, пропонують нам. Питань постає безліч, але хотілося б отримати відповідь на одне: а де ж видання української класики, сучасних українських авторів, кращих зразків світової літератури?

Пройшовши повз ці кіоски й потрапивши до сесійної зали, досить дивно чути з вуст окремих депутатів бурхливі звинувачення на адресу майже насильницької українізації, яка начебто має місце в нашій державі. Цікаво, а в чому ж вона проявляється? Адже, певно, нема іншого народу, який так толерантно ставився б до мов і культур усіх народів світу.

У цьому можна переконатися, починаючи з сесійних засідань самого парламенту, де стало майже правилом хорошого тону виступати російською мовою. Не маючи геть нічого проти російської, поважаючи і шануючи її, все ж таки важко уявити, щоб депутат українського походження, скажімо, один із панів Лисенків, обраний до Державної Думи, виголосив там промову українською мовою з поваги до мільйонів українців, котрі проживають у Росії.

Проте повернімося до друкованих засобів масової інформації, основним завданням яких має бути доведення до кожного читача інформації про розвиток держави, її внутрішню й зовнішню політику, культурне життя, формування державного світогляду в десятків мільйонів наших співвітчизників. Як саме враховуються інтереси україномовних читачів у загальнонаціональній пресі?

З усіх 451 загальнодержавного видання, розповсюджуваних на території всієї України, лише 208 (тобто 46%) видаються українською мовою, а з усього тиражу видань (близько 10,7 млн. примірників) українською мовою видається лише 3,7 млн., тобто 35%. Особливо складне, як для української мови, становище склалося в загальнодержавній газетній періодиці. З 214 газет українською мовою видається лише 78 — тобто 32%, а із загального їх тиражу (близько 8,8 млн. примірників) українською мовою лише 2,6 млн. — менш як 30%.

У той же час дані всесоюзного перепису населення 1989 року свідчать, що кількість українців в Україні з 1970 по 1989 рік зросла на 6% і становить 37,2 млн. чоловік, це 72,7% всього населення України. Кількість росіян зросла на 24% і становила 11,4 млн., тобто 22,1% всього населення.

Якщо вважати, що кількість українців і росіян — мешканців України — не змінилась, а встановити це більш точно важко, бо перепису населення більше не проводили, то, зробивши нескладні арифметичні підрахунки, можна побачити, що на 100 українців припадає лише 7 примірників україномовних видань,тобто майже у 8 разів менше.

Очевидно, найбільш справедливим було б дотримання простого співвідношення: 72% українців — 72% тиражу загальнодержавних видань українською мовою, 22% росіян— 22% видань російською, 1% євреїв — 1% тиражу газет і журналів треба випускати на ідиш чи івриті, і так щодо всіх національностей України.

Водночас не можна не помітити і ще одну нездорову тенденцію: кількість газет і журналів 1996 року скоротилася порівняно з минулим роком на 18 видань, а їх загальний тираж — на 1,28 млн. примірників.

Основна причина скорочення тиражів — нестача коштів на видання та подорожчання паперу. В редакціях багатьох видань підкреслюють, що замовлень на їхні видання зібрано стільки ж, або й більше, ніж торік, але збитковість видання примушує обмежувати тираж. Ще декілька десятків видань стоять перед загрозою закриття. Серед них — давній україномовний журнал «Україна», що цього року видається лише англомовним тиражем у 20 тисяч примірників, у скруті опинився популярний журнал «Берегиня» і багато інших переважно україномовних видань.

На тлі такого невеселого становища можна помітити розвиток окремих видань, наприклад, «Интересной газеты».

Близько двох десятків цих видань мають великі тиражі (в середньому по 150 тис. примірників). Вони досить дешеві й заполонили майже всі кіоски: «Магия, мистика», «Экзоэротика», «Криминоген», «Невероятное» — ось така продукція на будь-який, хай і невибагливий, смак. А де ж такі національні видання, як «Демократична Україна», «Культура і життя», «Літературна Україна», «Освіта», що мають нести до людей ідеали духовності й культури нашого народу? Вони теж виходять, але значно меншим тиражем. У чому ж річ? Невже серед наших читачів зникає потяг до духовності? Чи, може,справа у відсутності дійової державної підтримки тих видань, які саме і призначені для формування здорового й духовно багатого світогляду народу?

Зрозуміло, що за такого стану речей вважати, що українська мова розвиватиметься в статусі державної мови, як це і передбачено законом «Про мови», дуже важко. Взагалі, проблеми виконання закону «Про мови» в галузях освіти, науки, інших сферах соціального життя — тема окремої найсерйознішої розмови. Без сумніву, добре, що такий закон в Україні є і за його виконанням, як і за виконанням усіх інших законів України, наглядають органи прокуратури. Хоча буває досить дивно чути, як від імені України прокурори вимагають дотримання українських законів російською мовою, а суди іменем України здійснюють судочинство теж російською мовою.

Наші юні громадяни України отримують нові українські паспорти. Це дуже добре, що вже маємо свій паспорт, але зовсім незрозуміло, чому в ньому передбачено дублювання російською мовою? Адже тим самим Законом "Про мови" в Україні визначено одну державну мову — українську. То навіщо ж дублювання і заради чого це робиться?

Усі ці факти свідчать про одне: розмови про якусь насильницьку українізацію в Україні — міф, і далеко не кращого гатунку. А реальністю є наше законодавство, що забезпечує гармонійний розвиток мов і культур усіх національностей, які живуть у нашій державі. Наше завдання — зробити належні умови для розвитку української мови, адже ніде, крім України, наша мова не зможе розквітнути повною мірою, а вона варта того, щоб посісти гідне місце у світі.

Михайло СИРОТА,
народний депутат України,
керівник депутатської групи «Центр».

Гель для душа
(код 1449, $4,30)
и гель-дезодорант
(код 1516, $3,15)
из серии
«Морская терапия»
с вытяжками
морских
водорослей.

Смягчающая
пена
для ванн
с соком
дыни
и персика
(код 1416, $4,00).

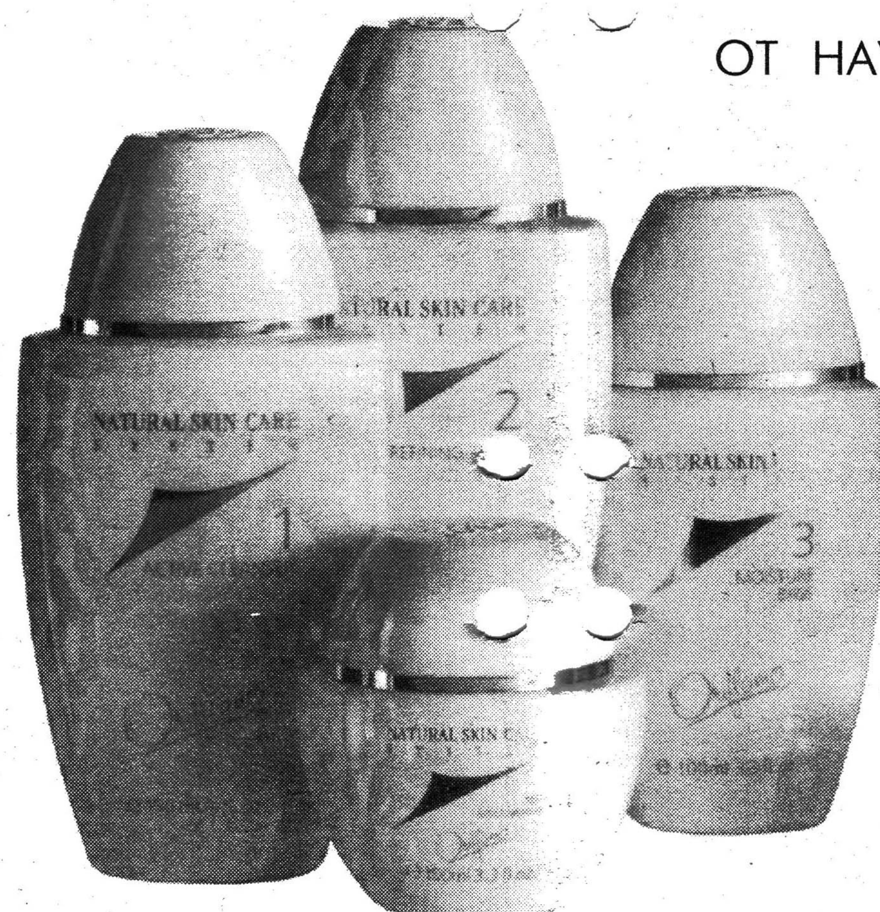

Серия «Алоэ»
для всех типов кожи:
дневной
увлажняющий крем
(код 1184, $4,50);
очищающий гель
(код 1004, $3,80);
тоник (код 1134,
$4,00);
очищающий крем
(код 1044, $4,00).

Oriflame

ЛУЧШЕЕ
ОТ ПРИРОДЫ
ЛУЧШЕЕ
ОТ НАУКИ

Новый состав «Природной системы
ухода за кожей»: очищающий крем
(коды 1014, $5,50 и 1049, $5,50);
тоник (коды 1114, $5,20 и 1127, $5,20);
[illegible]ной ув[illegible]няющий крем
(коды 1197, $6,60 и 1198, $6,60);
ночной крем (коды 1244, $8,00 и 1247, $8,00).

Успокаивающий гель для век
(код 1277, $ 4,60)
и маска для снятия
усталости с век
(код 3201, $ 9,40).

Отшелушивающий крем
для лица с экстрактами
березы и ромашки
(код 1012, $5,60).

Крем,
замедляющий
процесс
старения
(код 1203, $7,60)
и интенсивный
увлажняющий
крем
(код 1295, $5,50).

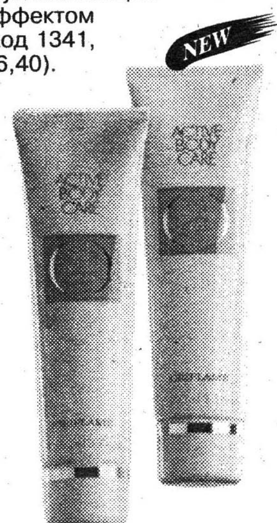

Туалетная вода
«Аспазия»
(код 7460 , $13,70)
и дезодорант
«Аспазия»
(код 1561, $4,30).

Парфюмерно-косметическая серия для женщин
«Джордани»: туалетная вода (код 7435, $12,4),
дезодорант (код 1535, $3,50),
крем для тела (код 1335, $6,00),
румяна-пудра в шариках
(код 2508 ,$10,00)
и кисточка для
пудры
(код 9536,
$7,00).

Стимулирующий крем
против целлюлита
с кофеином
и кокосовым маслом
(код 1721, $8,00)
и охлаждающий гель
с увлажняющим
эффектом
(код 1341,
$6,40).

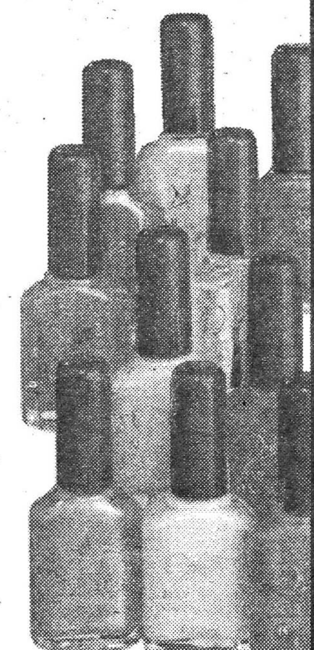

Коллекция
«Королевский бархат»
для зрелой кожи:
крем для шеи и бюста
(код 1290, $7,00);
крем для век
(код 1270, $5,10);
очищающий крем
(код 1037, $6,50);
ночной крем
8-часового действия
(код 1265, $15,50);
липосомная эмульсия
(код 1238, $11,60).

Парфюмерная серия
для мужчин «Гласье»:
лосьон после бритья
(код 8191, $13,00),
дезодорант,
(код 8391, $3,50),
бальзам после бритья
(код 8192, $4,00)
и дезодорант-спрэй
(код 8392, $5,00).

Коллекция
лаков для
ногтей
(код 66XX, $2,50).

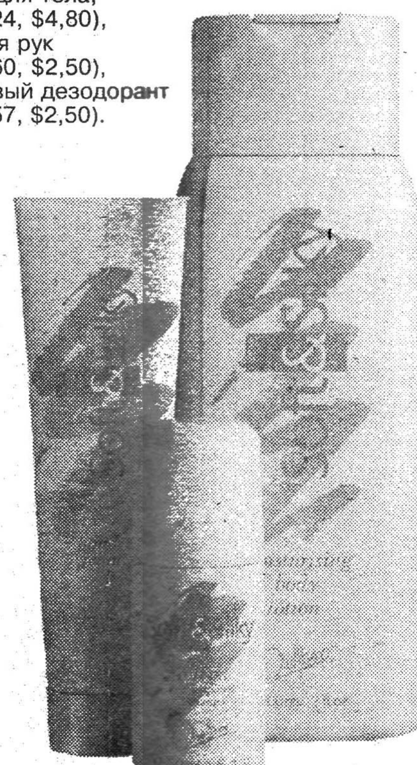
Концентрированный питательный
крем с коллагеном, витаминами А
и Е (код 1278, $13,70)
и крем для век с
растительными
церамидами
(код 1271,
$5,10).

Серия средств
для проблемной кожи:
очищающий гель
(код 1011, $4,60);
лечебный
корректирующий
карандаш
(код 2266, $3,15);
очищающая
маска-гель
(код 1227, $3,80);
очищающий
лосьон
(код 1013, $5,10).

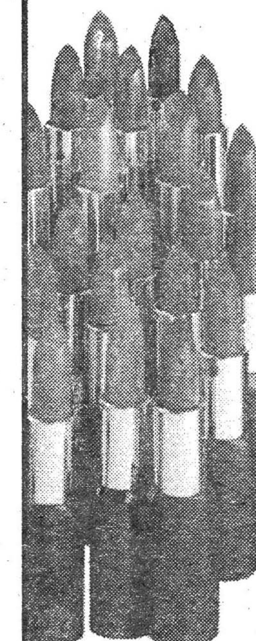

Серия «Soft & Silky»
для ухода
за телом
лосьон для тела,
(код 1324, $4,80),
крем для рук
(код 1460, $2,50),
шариковый дезодорант
(код 1557, $2,50).

Декоративная
косметика для
глаз и нежный
гель для
удаления
макияжа
(код1010, $3,15).

Увлажняющая
губная помада
с витамином Е
(код 58XX, $2,60).

Серия для укладки волос:
гель (код 1679, $3,15),
пенка (код 1672, $4,30)
и лак (код 1670, 3,65).

Станіслав ШУШКЕВИЧ: Інтеграція — це коли нормальна хода, а не плазування

Ексклюзив

ЯК ВІДОМО, під час останнього візиту до Москви президент Білорусі Олександр Лукашенко заявив про готовність підписати в перших числах квітня білорусько-російський договір про створення «союзної держави, з наднаціональними структурами за повного збереження суверенітету двох держав». «Погрожував» Олександр Григорович і спільною Конституцією та бюджетом, а також іншими атрибутами «єдиної, але складеної з двох суверенних частин держави». При цьому О. Лукашенко запевнив, що всі документи без жодного сумніву будуть ратифіковані парламентами: «Ми маємо на це гарантії з боку Державної Думи і нашої Верховної Ради».

Судячи зі сценарію, розіграного 20 березня в Мінську, «радянський білорус» (так сам Олександр Лукашенко конкретизує свою національну приналежність) має рацію: Верховна Рада Білорусі за її нинішньої політичної розкладки не підведе свого президента. Навіть ті, хто ще недавно натякав на його імпічмент «за відрив від соціалістичних принципів господарювання», нині цілком і повністю підтримує курс «всенародно обраного Олександра Григоровича».

Перед початком пленарних засідань на площі Незалежності (!) зібралося за два десятки пікетувальників з рішучими гаслами на кшталт: «Союзу — да! Беловежью — нет!» та з не менш рішучими петиціями: «Негайно підтримати споконвічне прагнення білоруського народу жити в одній сім'ї з матір'ю Росією». Представники комуністичної фракції «споконвічним прагненням» торпедували колег з першої хвилини пленарного засідання. Найнетерплячіші демонстрували не просто свою солідарність із держдумівцями, а, забігаючи поперед потяга, закликали присутніх «підтримати ініціативу президента Лукашенка на укладення союзного договору». Лише після пояснень віце-спікера Геннадія Карпенка (жоден член Президії не бачив тексту цього договору, не те що рядові депутати, то що ж розглядати, де предмет «підтримки»?) та дипломатичних комбінацій спікера Семена Шарецького найпалкіші прихильники поглибленої інтеграції погодилися трохи зачекати з «одностайним схваленням». Втім, одностайне схвалення вочевидь не пройде навіть у слухняному білоруському парламенті. Є в ньому чимало людей, не згодних з «генеральною лінією».

З одним з них — колишнім білоруським лідером, а нині депутатом Верховної Ради тринадцятого скликання Станіславом Шушкевичем, «одним з найголовніших винуватців злочинної Біловезької угоди», ми розмовляємо в перерві між ранковим і денним засіданням.

—Пане Шушкевич, в Україні також відбуваються складні процеси. Але на третій день перебування в Мінську, після багатьох зустрічей і розмов, після сьогоднішніх «гарячих» виступів з парламентської трибуни не можу втриматися від запитання : що сталося з Білоруссю?

—Білорусь спіткали тяжкі речі, набагато тяжчі, ніж Україну. В нас було однаково чорне минуле: геноцид, знищення національної еліти. Комуністичний дурман — старий і новий — згубно позначається на свідомості людей. Це наші спільні «надбання». Ви, на щастя, поволі, але неухильно позбувається цієї спадщини. Білорусь, на жаль, знову скочується в чорний морок. Нині у нас працюють лише офіційні засоби масової інформації. Повна монополія на думку, на трактування подій належить слухняним «батьковій» волі політикам і журналістам. Електронні засоби «приватизовані» президентом і його командою. В країні панує інформаційний вакуум. Я маю джерела інформації, можуть ще зорієнтуватися мислячі люди у великих містах: а в провінції — глуха стіна: тільки офіційні газети, тільки офіційне телебачення, радіо, де в кожному слові, в кожному кадрі — великі, єдино правильні діяння президента. Розумнішого за нього немає, лише така політика підходить народові, потерпілому від розпаду Союзу. Щоденна, цілеспрямована пропаганда, як за найчорніших часів. Можете уявити, що діється з мізками одурених людей?

—Після кількох передач білоруського телебачення наші УТ-1 і УТ-2 мені справді видалися вершиною політичного вільнодумства і журналістської майстерності.

—Ось-ось. Нескінченні твердження про Біловезьку змову, про злочинну історичну помилку. Вся ця істерія цілковито абсурдна, адже люди — хто свідомо, хто від невігластва — плутають причину і наслідок. Союз дійшов до розпаду і розпався. Ні Шушкевич, ні Кравчук, ні Єльцин за всього бажання не могли б розчерком пера зруйнувати те, що мало міцний фундамент.

Це досить докладно пояснив президент Росії в одному з останніх інтерв'ю з приводу рішення Держдуми.

—Пояснити — пояснив, але, судячи з усього, Борис Миколайович підтримує ініціативи Лукашенка на поглиблення інтеграційних процесів між двома державами аж до... Того Лукашенка, який також рішуче засуджує «Біловезьку змову».

—Гадаю, не все так однозначно в позиції Єльцина, як видається на перший погляд. Звичайно, Борис Миколайович розуміє, що для його репутації Лукашенко — уособлення авторитарного режиму в Білорусі — не найкраще надбання. Особливо в передвиборчий період. Але в цей самий період дуже хочеться втерти носа зюгановцям — кричите, що державу розвалив, «росіяни стали чужими на своїй землі»? А ось я інтегруюся з «молодшим братом», бачите дружні обійми? Борис Миколайович викрутиться, складніше доведеться Лукашенку, адже виборча кампанія в Росії колись та закінчиться...

Можна багато говорити про совість політиків, що безсоромно обманюють народ. Але й так зрозуміло: з совістю у них сутужно. Ось тут, у цьому залі, так дружно галасували про відновлення Союзу. А я не раз говорив колегам: давайте краще створювати закони, котрі стимулюватимуть активність нашого народу, участь людей у творчому процесі, у виробничій діяльності. Це завдання Верховної Ради. Але більшість цього не здатна зробити, і тут криється найголовніша проблема нашого «інтеграційного» галасу. Ці люди просто не читали розумних книжок. Скільки звертався до «інтеграторів» — читали хоча б Сакса, Фрідмана, Леонтьєва? Давайте посперечаємося, поміркуємо... Про що? Вони нічого не читали, нічого не вміють, крім виголошення демагогічних гасел і закликів. Зашореність стовідсоткова. І найстрашніше, що ці люди законним, демократичним шляхом прийшли до влади, зокрема, і наш президент. Розібратися народу за такої ситуації важко, інші політичні сили надто слабкі.

—Чому така, даруйте, аморфна парламентська опозиція? Крім кількох виступів усе спокійно. Інтеграція — отже, інтеграція. Треба схвалити договір — схвалимо. Може, це помилкове враження, і ви зі мною не згодні?

—Мабуть, ви маєте рацію. Справа в тому, що наш виборчий закон призвів до того, що найінтелектуальніші представники від великих міст не потрапили до Верховної Ради: у нас 63 вакансії зі 197 членів парламенту. Гадаю, це були б люди розумної орієнтації. Ми не будемо говорити про їхні політичні уподобання. У всякому разі, більшість депутатів від великих міст — досить лояльні до різних політичних напрямків, вони просто хочуть попри всяку політику наводити лад в економіці. На жаль, повторюю, таких людей нині мало в цьому залі. Інші просто знаходять будь-які приводи, лише б не займатися конкретними справами, оскільки не здатні цього робити.

—Мабуть, не лише у Верховній Раді, а й у суспільстві в цілому опозиція ще не заявила про себе на повний голос?

—Я ж вам тільки-що сказав — голос відібрали. Національна інтелігенція у своєму колі дуже яскрава і цікава, розумно про все міркує. Але вона фактично не може спілкуватися з людьми, тому що нині це спілкування має відбуватися через засоби масової інформації. Ходіння в народ, даруйте мені, скінчилося на початку цього століття. А засоби масової інформації, котрими можуть миттю оволодіти президент і його команда, несуть суцільну дезинформацію. Якщо раніше ми як держава перебували в ізоляційній блокаді на союзному рівні, то сьогодні ізоляція запанувала вже всередині нашої держави. Навіть сесії не транслюються: раптом хтось щось розумне скаже. Що тоді робити? Адже всяке розумне починання згубне для них. Вони бояться, що колись народ проснеться і зрозуміє, в чому справа.

—Станіславе Станіславовичу, і все-таки, ваше ставлення до поглиблення інтеграційних процесів з Росією?

—Насамперед хочу сказати таке: інтеграція — це нормальна хода, а не плазування: ті, хто палко виступає за поглиблення економічного співробітництва, нагадують мені анекдот про чукчу: чукча не читач, чукча — письменник. Якби вони читали біловезькі угоди, вони б переконалися, що всі ці питання передбачені тими документами. Відкидаючи Біловежжя, політичні опоненти пропонують, по суті, те, що там записано: економічне співробітництво, інтеграція. Однак інтеграція повинна бути розумною. Не треба повзти на череві в Росію, промовляючи: ми зробимо для вас усе, що забажаєте, лише дайте нам трохи нафти і погладьте по голівці. З Росією можна і треба підтримувати гідні стосунки як з великою державою. Але ця наша принизливо зігнута спина: розміщуйте, будь ласка, безплатно військові бази, їдьте безплатно по нашій території, тягніть безплатно свої нафтопроводи... Ми за рахунок нашого народу будемо платити ваше мито за олію і цукор, яких не виробляємо в достатній кількості. Ми списуватимемо ваші борги, станемо коридором на Захід. Усе зробимо, тільки не лишайте нас ласки. Для чого таке угодництво? Повинна бути мудра політика в інтересах власного народу. До речі, ця політика не шкодить і Росії. А ми — якщо самі не вміємо творити — плазуємо найпринизливішим чином.

Далі. Про яку інтеграцію йдеться? Що інтегрувати нам? Наші поводирі не можуть вести самостійну, послідовну і системну лінію. Якщо ви проаналізуєте доповідь нашого президента, то побачите гасла про ринкову економіку і поруч — антиринкові положення. В тій самій доповіді! Системно Лукашенко страшенно суперечливий, але, треба віддати йому належне, вміє емоціями діяти і впливати на маси: котеджі розвалимо і роздамо цеглини найбіднішим, де міцний розчин — залишимо для загального користування. ...Зомбування, як видавалося мені ймовірним лише для дітей молодшого шкільного віку, поширилося на всіх, хто, скажемо так, не читав Герберта.

—Зізнайтеся, дуже гірко вислуховувати всі ці закиди на адресу «біловезьких злочинців»?

—Чесно кажучи, одержую задоволення, як у театрі абсурду. Шкода, що досі не було другої дії — комуністи побігали, позакликали, але до рішучого наступу ще не перейшли, постанову, аналогічну з держдумівською, поки що не прийняли: або чекають на вказівку з Москви (ось люди — навіть плазують за командою), або зрозуміли, що масової підтримки не буде. Якщо це справді так, схиляю голову перед фракцією аграрників.

—Що б ви хотіли побажати українському народові?

—Хочу, щоб він був таким, яким мені бачиться -наполегливим і пильним у створенні сильної держави. Я просто заздрю вам, що, припустившись дуже багатьох помилок (це легко спостерігається збоку), виходите з гідністю з цього становища. Я бажаю вам успіхів і, слово честі, пишаюся тим, що в білорусів є така південна сусідка — незалежна Україна.

Інтерв'ю взяла
Людмила КОХАНЕЦЬ.

На знімках: під час маніфестації. Фото спеціального кореспондента Укрінформу Гліба ГАРАНИЧА.

***P. S.** Як показали подальші події, у багатьох білорусів не втрачена генетична пам'ять: близько 50 тисяч осіб взяли участь у заходах 24 березня в Мінську, де засвідчили рішучість в обороні незалежності і Конституції. З демонстрантами, як ведеться в «країнах давньої демократії», влада «порозумілася» з допомогою міліцейських загонів. І ще. Після нашого інтерв'ю пана Шушкевича попередили з парламентської трибуни, що він може стати на суд Комісії з депутатської етики — за образу... чукчів. Комусь з інтернаціоналістів не сподобався підслуханий анекдот. Що ж. З гумором також буває сутужно.*

Обпеклись на терорі — білому і червоному...

Дмухаймо на холодне

НЕ ВАРТО помилятися, думаючи, що це страшне явище — тероризм — для нас якесь чужорідне, нехарактерне. Адже терор — один із способів вирішення конфліктів, але насильницьким шляхом. І чого-чого, а конфліктів у нашій історії не бракує. Скажемо більше: колишній СРСР, а відтак і Україна, свого часу був розсадником класичного тероризму, точніше, одного з його різновидів — державного. Автори статті, яку пропонуємо увазі наших читачів, нагадують про період, коли білому теророві протиставлявся червоний. Цілу епоху терору наш народ пережив і в часи сталінських та подальших репресій. Елементи міжнародного терору проявлялися і під час проведення спецслужбами Радянського Союзу операцій зі знищення політичних опонентів (зокрема, вбивств Бандери, Коновальця), у «визвольній» місії обмежених контингентів радянських військ в Афганістані, Чехословаччині... Позбувшись державного терору, чи маємо ми сьогодні право допустити розгул терору політичного, кримінального чи релігійного гатунку? Як уникнути цього, розмірковують постійні автори «ГУ», фахівці у цій галузі.

Микола МЕЛЬНИК

Михайло РАТУШНИЙ

Яку б мету не ставив перед собою тероризм, ким би не здійснювався, за законом терористичні акти — це завжди кримінал. Адже тероризм належить до міжнародної злочинної діяльності.

Сучасний тероризм набув якісно нових ознак і за певних обставин може призвести до катастрофічних наслідків. Ідеться про здатність терористів зробити своїм знаряддям засоби масового ураження. І це наша реальність, якщо навіть судити з повідомлень про неодноразові спроби терористів у тій чи іншій країні заволодіти ядерними та радіоактивними матеріалами, погрози застосувати їх, вчинити вибухи на АЕС, об'єктах зберігання хімічної та бактеріологічної зброї. Оскільки на території України є кілька АЕС й інших небезпечних об'єктів, то не можна виключати проявів терористичного характеру і в нас. До речі, у 1994 — 1995 роках в Україні за розкрадання радіоактивних матеріалів було засуджено 22 особи.

Згідно з інформацією правоохоронних органів, кількість проявів з ознаками терористичного спрямування в Україні не зменшується і, на думку вітчизняних фахівців та зарубіжних експертів, має сталий характер. За даними правоохоронних органів, в 1994 році їх виявлено 146, а в 1995 році — 164.

Різко зросла кількість випадків захоплення заручників. Якщо у 1991 році правоохоронними органами зафіксований лише один такий факт, то у 1994 році — вже шість, а в 1995 році — дев'ять (три з них — у Миколаївській, два — у Донецькій області).

Така ж тенденція спостерігається і щодо завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення або пошкодження об'єктів власності. Якщо в 1994 році їх було 18, то у 1995 — вже 75. Найчастіше анонімні повідомлення завдавали клопоту правоохоронцям Донецької (27 випадків) та Кіровоградської (14) областей, а також Києва (19). Найчастіше вони не підтверджувалися, але їх небезпечність надзвичайно висока.

Значна частина умисних убивств залишається нерозкритою.

Загрозливих масштабів набуває вчинення протиправних дій з використанням вогнепальної зброї та вибухових пристроїв.

А все це — родючий грунт для проведення терористичних актів.

В Україні склалася така політична і соціально-економічна ситуація, яка не виключає якісного і кількісного зростання терористичних проявів. До найбільш імовірних, на наш погляд, слід віднести тероризм політичного та кримінального характеру.

Імовірність терористичних актів, вчинених із політичних мотивів, як і посягань на політичних та державних діячів, диверсій з метою ослаблення держави, політичної і соціальної дестабілізації, базується на наявності екстремістських політичних сил, протистоянні певних політичних угруповань, їх боротьбі за владу і пріоритет у політиці, що здійснюється не завжди політичними і правовими засобами. За таких обставин не можна виключати залякування і шантажування політичних і державних діячів, захоплення їх та їхніх близьких родичів у заручники, викрадення (згадаймо долю Михайла Бойчишина), фізичного знищення, пошкодження та руйнування майна і приміщень політичних партій тощо.

За даними правоохоронних органів, лише за останні два роки від дій злочинців загинуло 15 представників владних та громадсько-політичних структур, 19 дістали поранення.

Що ж до кримінального тероризму, то в тих чи інших формах він дедалі частіше заявляє про себе. Діапазон цілей, на досягнення яких він може бути спрямований, широкий: перешкоджання проведенню відповідної правової політики в державі, розслідуванню і розгляду в суді конкретних кримінальних справ, залякування чи розправа над певними представниками правоохоронних органів, суддями. Показовим у цьому плані може бути підрив службового автомобіля начальника слідчого відділу УМВС у Запорізькій області полковника міліції Віктора Слесаренка, котрий у Верховній Раді минулого скликання очолював Комісію з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю.

Окремо слід виділити тероризм безпосередньо у самому кримінальному середовищі — «розборки» між організованими злочинними угрупованнями з метою усунення конкурентів, поділу сфер впливу тощо. За даними МВС, лише у 1995 році в Україні вчинено 125 тяжких злочинів у сутичках між злочинними угрупованнями за перерозподіл сфер впливу. При цьому загинуло 225 осіб, 179 з яких перебували на обліках як лідери і члени організованих злочинних угруповань.

Отже, проблема попередження і протидії тероризму для України досить актуальна. Ефективність роботи у цьому напрямку може бути досягнута двома основними моментами: по-перше, вжиття необхідних заходів превентивного характеру (організаційних, політичних, економічних, правових та ін.), по-друге, створення належної законодавчої бази щодо відповідальності за терористичні дії.

На наш погляд, перший момент важливіший, бо спрямований на усунення підгрунтя для терористичних проявів.

Зокрема, слід вжити заходів щодо запобігання проникненню в нашу державу представників міжнародних терористичних організацій, завезенню в Україну і транзиту через її територію вибухівки, вогнепальної зброї, інших засобів для здійснення терористичних актів.

За даними Держкомкордону, за п'ять останніх років прикордонники вилучили 6283 одиниці зброї, сотні тисяч боєприпасів. Зростає кількість порушників кордону, в тому числі нелегальних мігрантів. Лише у 1995 році затримано 18997 порушників кордону, з них — 9421 нелегальний мігрант. А скільки зброї завезено і скільком нелегалам вдалося проникнути в Україну? Чи можемо ми стверджувати, що серед них не було тих, хто виношує намір вчинити терористичний акт? Безумовно, ні.

З огляду на це, у нашій комісії за ініціативою народного депутата Миколи Чивюка та за участю наукового консультанта Миколи Хавронюка підготовлено проект закону України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України щодо боротьби з нелегальною міграцією».

До інших заходів профілактичного характеру слід віднести виявлення і знешкодження бандитських формувань та організованих злочинних угруповань насильницької спрямованості, боротьбу з розкраданням і незаконним обігом зброї, радіоактивних матеріалів тощо.

У створенні законодавчої бази про відповідальність за прояви терористичного характеру ми не схильні поділяти думку про те, що відсутність правового визначення поняття «тероризм» і спеціальної норми щодо відповідальності за нього є підставою нарікати на відсутність будь-якої нормативної бази у боротьбі з цим лихом. Чинний Кримінальний кодекс містить цілу низку статей, за якими передбачена відповідальність за вчинки, віднесені до проявів тероризму або визнані такими, що йому сприяють.

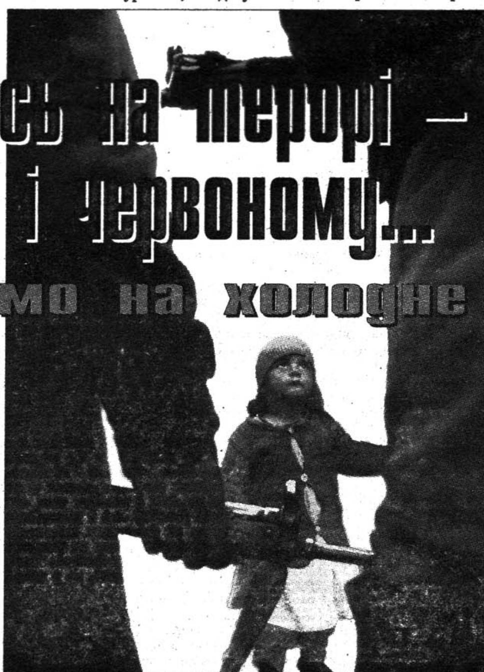
Так, статтею 58 визначено відповідальність за посягання на життя державного діяча, ст. 59 — посягання на представника іноземної держави, ст. 71 — за масові безпорядки, ст. 60 — за диверсію, ст. 93 — за умисне вбивство, вчинене у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку, ст. — 123^1 — за захоплення заручників, ст. 206^2 — за завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення або пошкодження об'єктів власності, ст. 217^2 — за захоплення повітряного чи морського судна, ст. 223 — за захоплення вогнепальної зброї, бойових припасів або вибухових речовин, ст. 228^3 — за розкрадання радіоактивних матеріалів, ст. 228^4 — за погрозу вчинити розкрадання радіоактивних матеріалів або їх використання та ін.

Але подальшими кроками законодавців має бути вдосконалення правової бази щодо відповідальності за тероризм. Не слід виключати і внесення до КК спеціальної норми про відповідальність за тероризм, яка, до речі, у деяких країнах існує. Нею поповнився і КК Росії.

Кабінет міністрів України нещодавно також увійшов із подібною законодавчою ініціативою до Верховної Ради України. Поданий ним проект закону України «Про посилення боротьби з терористичними проявами та іншими небезпечними злочинами» вивчався у комісіях Верховної Ради, науково-експертному і юридичному відділах секретаріату Верховної Ради та наукових установах. Фахівці дійшли висновку, що при запропонованому підході існує небезпека заміни ефективної правової протидії тероризму імітацією боротьби з ним, коли незначні правопорушення, або правопорушення, що не відображають суті терору, штучно визнаватимуться як терористичні акти.

З огляду на це, Президія Верховної Ради України повернула цей проект на доопрацювання.

Але те, що такий документ уже з'явився в аналах найвищого законодавчого органу держави, та ще й за ініціативою уряду, засвідчує: ми не хочемо зайвий раз відчути на собі це лихо, нехай і в іншій іпостасі.

Михайло РАТУШНИЙ,
народний депутат України, член постійної Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією;

Микола МЕЛЬНИК,
головний консультант постійної Комісії Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, кандидат юридичних наук.

Як шахтарів у таргани записали...

КОЛЕКТИВИ шахт «Чорноморка», імені Мельникова виробничого об'єднання «Лисичанськвугілля» з 14 по 21 листопада 1995 року провели страйк. Його причина — невиплата заробітної платні з серпня.

До цього акту відчаю профспілкові комітети двох підприємств поставилися по-різному. Так, на шахті «Чорноморка» профком узяв на себе керівництво організацією та проведенням страйку, контролював ситуацію, діючи в межах закону.

Інакше повелися профспілкові боси шахти імені Мельникова. Так, ще до оголошення загального страйку тут провели попереджувальний добовий. Привід той самий — несплата зарплати. Голова профкому шахти М.Строк підтримав цей захід і в своєму виступі пообіцяв поїхати до Києва і домогтися виплати зарплати для колективу. «А коли грошей не дадуть, я разом з вами оголошу страйк», — запевняв цей профбос своїх товаришів. І... слова не дотримав. Минув місяць, але зарплати ніхто не отримав. А коли шахтарі оголосили 14 листопада страйк, профком самоусунувся від його організації та проведення. Гірше того: коли страйк припинили, він приєднався до... переслідування найактивніших учасників акції протесту. А саме: за згодою профкому адміністрація шахти звільнила понад 20 чоловік.

Формальний привід — організація несанкціонованого страйку. А насправді керівництво шахти просто скористалося з цього приводу для зведення рахунків з «крикунами». Їм пригадали критику адміністрації за те, що в період заготівлі овочів на зиму (з оплатою в кредит, в рахунок майбутньої зарплати) працівникам шахти картоплю відпускали по спекулятивній ціні: 700 тисяч карбованців за відро, тим часом як на базарі вона коштувала 400.

Не подарувала адміністрація й критики на свою адресу за незабезпечення працівників шахти вугіллям. Мовляв, чомусь за «проклятих комуністів» працювала одна машина і один трактор, і всім встигали вчасно завозити паливо. А нині задіяно 8—10 машин, а люди не отримали вугілля ще за серпень. Почалися звільнення дуже говірких «крикунів». Як то кажуть, відплатити за образу образою...

Характерна особливість: болісно реагуючи на будь-які зауваження на свою адресу, директор шахти А.Кир'яков не зупиняється перед брутальністю та образами на адресу підлеглих. Ось зразок того, що дозволяє собі знахабнілий від безкарності адміністратор. На зборах із приводу конфліктної ситуації на шахті директор свій виступ розпочав словами: «Це навіть не страйк. Вони збираються купками, як таргани вонючі, і пищать з ранку до вечора». Тож як треба зневажати людей, з якими робиш спільну справу, щоб ось так про них говорити! І тут цілком доречне запитання: а чи має моральне право ця людина залишатися й надалі керівником, коли підлеглі для нього — «таргани вонючі»?

Одним із тих, на кого спала така немилість начальства, був і ланковий прохідників Микола Слабицький. Формальним приводом для його звільнення стала участь у страйку. І навіть не просто участь, а його організація. Хоча тут, як то кажуть, шито білими нитками. Ось факти.

Як відомо, страйк на шахті імені Мельникова розпочався 14 листопада. Але саме цього дня М.Слабицький був вихідний. 15-го він вийшов на роботу, не знаючи, що шахта страйкує. Так, через солідарність із товаришами він приєднався до страйкарів. Але до чого тут звинувачення в «організації страйку»? То навіщо, просто кажучи, «ліпити горбатого до стінки»?

А справжню причину розправи (а це саме розправа!) з прохідником М.Слабицьким на шахті знають всі: так зводить рахунки з небажаними йому робітниками директор А.Кир'яков. Не знаючи за собою провини, М.Слабицький в пошуках захисту від свавілля подав заяву до суду. Коли виступав там як відповідач, директор не дуже-то й приховував справжніх мотивів звільнення. Про що свідчать хоча б ці слова: «Я знаю Слабицького шість років, і не було жодних зборів без його викриків»... Отже, справжня причина — у «викриках», які, очевидно, не дуже тішили слух начальства?

Прямим підтвердженням цього є й свідчення начальника дільниці Л.Селищева: «Не приховую, що справжньою причиною звільнення стала не так його участь у страйку, як виступи на зборах». Коли суддя В.Лопухін спитав Л.Селищева, чи брав він у М.Слабицького пояснювальну, той відказав: «А навіщо? І так все ясно»... Так, йому було ясно: «крикуна» М.Слабицького треба прибрати. І його внесли до списку на звільнення.

Отож, учинено беззаконня з боку адміністрації шахти імені Мельникова. Це видно кожному. Та, на жаль, Феміда сліпа. Вершителька доль людських у Лисичанську не стала винятком. Мало того, вона ще й глухувата. Адже М.Слабицький і його адвокат не раз заявляли, що до організації страйку ніякого відношення він не має. До акції протесту своїх товаришів по роботі приєднався, бо так само, як і вони, потерпав без грошей: його зарплата була єдиним джерелом існування для сім'ї, а адміністрація не виплачувала її більш як три місяці! Казав це і запитував суддів: на що я маю жити й годувати сім'ю; чому я маю працювати, не отримуючи за свою працю зарплати; як би ви вчинили на моєму місці? Судді слухали, але — не чули. Бо вони не були у становищі шахтарів — голодних, ошуканих, у відчаї. І вірно сказано в прислів'ї: ситий голодного не розуміє.

До цього слід додати ще одне: негласний, але потужний тиск. На жаль, «телефонне право» часто сильніше й дієвіше від права юридичного. І тоді закон — що дишло...

Якщо коротко підсумувати від самого початку нерівну тяжбу М.Слабицького з адміністрацією шахти, то маємо: міський суд відмовив шахтареві в позові. Підстава? Лише один, формальний привід: участь у несанкціонованому страйку. Але коли ставати на цю саму формальну позицію, то треба було звільняти всіх тих, хто брав участь у страйку. Проте адміністрація зробила це вибірково. Отже, має місце акт розправи адміністрації з неугодними «крикунами», які докучали їй найбільше. До речі, ними виявилися найкваліфікованіші робітники, відсутність яких уже зараз негативно позначається на роботі шахти. Це змушена визнати й сама адміністрація. Ось вона, ціна амбіційності...

Та не менш (якщо не більш) важливий і такий бік питання: чому всі «шишки» покарання посипалися на шахтарів, а адміністрація шахти начебто ні при чому? Страйк виник стихійно, без дозволу в установленому порядку. Але чому суд не зважив на те, що шахтарів на цей крок відчаю штовхнула сама ж адміністрація? Дуже правильно сказав у суді М.Слабицький: навіть за рабства господар, перш ніж змусити раба працювати, годував його. А в нас було інакше: людей підганяли працювати, а коли ми запитували про зарплату, від нас просто відмахувалися. І так — більш як три місяці. То скільки ще можна було таке терпіти?

Безперечно, в даному разі адміністрація сама й спровокувала шахтарів на виступ з акцією протесту проти її дій, вочевидь незаконних. Бо де, в якому законі сказано, щоб змушувати людей працювати, не видаючи їм заробленого? Отож, у суді адміністрація мала проходити як фактичний співучасник несанкціонованого страйку. Проте, як бачимо, незряча і на якийсь час оглухла лисичанська Феміда вказала лише на одного «винного»: колектив шахтарів, які, не маючи більше ніякого іншого способу впливу на адміністрацію (всі інші було випробувано і вони не дали результату), наважилися на відчайдушний крок. Не спитавши на те благословіння «зверху». Через недосвідченість «підставлені» своїм же комітетом профспілки. Ось на цьому їх і підловили, накинувши формальну вуздечку формально витлумаченого закону. І вийшло: зовні начебто законність дотримано. А по суті — торжествує факт розправи над неугодними. Суть якої лише злегка прикрито, немов фіговим листком, отією самою формальною правотою.

З таким завершенням справи не згодні звільнені шахтарі. Не можу погодитись і я. Ось чому цей виступ у газеті розглядаю як мій офіційний депутатський запит до Генеральної прокуратури, а також до Верховного суду України щодо покарання винних в адміністративній сваволі та встановлення знехтуваних прав шахтарів.

Єгор АННЄНКОВ,
народний депутат України,
член депутатського об'єднання «Робітнича Україна».

Повертаючись до надрукованого

У «ГОЛОСІ УКРАЇНИ» за 19 березня ц.р. опубліковано статтю нашого власкора «Варіації на теми правди», в якій ішлося про конфлікт та непрості стосунки між головою і депутатами Лубенської міської Ради народних депутатів. Оскільки ситуації, подібні до лубенської набувають масового характеру, ми попросили прокоментувати причини їх виникнення виконавчого директора Асоціації міст України Мирослава ПІТЦИКА.

Дорогу долає той, хто йде

Це типовий сюжет. Лише розвиток подій у ньому має певні особливості. Відмінність у «характері» дійових осіб та конкретних обставинах. Адже, якщо зважати на реалії життя, то «бікфордів шнур», так би мовити, починає жевріти ще тоді, коли майбутній мер, прагнучи перемогти на виборах, змушений робити ставку на більшість. А більшість, на жаль, живе як у злиденній інфраструктурі міста, так і за злиденного бюджету сім'ї. І основні обіцянки майбутнього голови міськради зводяться до: поліпшити, побудувати, дати і, звичайно, в когось узяти. І більшість добросовісно вірить, й гадки не маючи про саму «кухню» реалізації обіцянок. Особливо, коли все це подається впевнено, з емоційним запалом. Та й сам кандидат у це вірить.

А після виборів? Реалії буднів: міського бюджету вистачає лише на мізерну оплату праці вчителів, лікарів, розмір державних субвенцій залежить від прихильності чи доброго настрою держадміністрації. Офіційна економіка розчавлена податковим пресом і невмілим керівництвом, а тіньова — «начхала» вибачте, на місцеву владу. І мер перед вибором: а) змиритися, б) воювати, г) виживати. А звідси і три сценарії розвитку подій. І всі програшні. Відмінність лише в одному: в перших двох фінал завершується «з'їданням» керівника самоврядного органу влади, а в останньому громадським осудом за компроміси з «сильними світу сього». І це закономірно, оскільки нині головну роль у житті міста відіграє невелика частка населення, яка претендує майже на всю державну власність, народні депутати, окремі з яких входять до згадуваної частки населення, чиновницький апарат міста, району, області, держави. Всі ці дійові особи мають начебто великі та благородні цілі. Біда в тому, що у нас часто багато що вимірюється грішми. А гроші мають дуже погану ознаку: зникають там, де потрібні, і накопичуються не для блага населення, а в окремих гаманцях, до яких мер доступу не має.

І керівник міськради вибирає один з трьох варіантів дій. Якщо в Лубнах Василь Коряк вирішив вступити у протиборство, наслідки можна було передбачити заздалегідь.

Однак війна особистостей — це лише, так би мовити, надводна частина айсберга. Основна причина лежить значно глибше і помітна тим, хто вміє аналізувати і узагальнювати, за окремими сплесками конфліктів бачить не випадковість, а закономірність. Вона, ця закономірність, — у неврегульованості законодавства, правових відносин між суб'єктами влади. Бо досі ніхто не може однозначно сказати: Конституційний договір припинив дію раніше прийнятого Закону про місцеві Ради, місцеве і регіональне самоврядування чи ні. Як наслідок, на рівні областей держадміністрації діють згідно з договором, а міськради обгрунтовують свої права законом та відповідним указом Президента України про делегування їм повноважень. І в цьому випадку той, хто швидше засвідчить своє «вірнопідданство» верхам, й виходить переможцем. Хоча такий стан речей інакше як абсурдним не назвеш, якщо ми справді прагнемо жити у демократичному, правовому суспільстві.

Але він і не зміниться, якщо на конституційному рівні не буде чіткого розмежування повноважень між державними органами влади та інституцією місцевого самоврядування. Кожен повинен розв'язувати проблеми, що належать саме до його компетенції. Бо «зверху» видно, звичайно, більше, та не краще. Це зрозумів, наприклад, ще двісті років тому третій Президент США Джефферсон, на досвід якого часто посилається Президент України Леонід Кучма. Тоді, в роки глибокої кризи, ключовою структурою в управлінні державою Джефферсон вважав саме органи місцевого самоврядування. Для населених пунктів було визначено значно нижчий, аніж нині в Україні, відсоток відрахувань до державного бюджету. Широкий простір для самоврядування та ініціативи разом з іншими заходами дали можливість США вже через чотири роки розрахуватися з державними боргами і на прибутки купити у Наполеона Вірджинію.

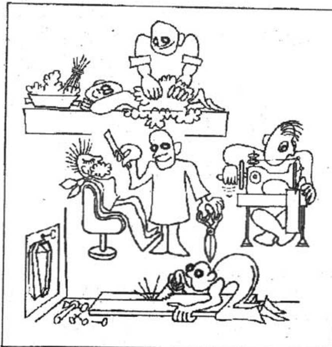
Отже, нині людям потрібне не перетягування каната влади, а злагодженість дій задля виведення нашої держави з кризи. Значну роль у цьому може відіграти орган місцевого самоврядування. Для цього законодавчо слід окреслити нішу, яку воно має займати в управлінні суспільством, визначити джерела фінансування, взаємовідносини з громадськими об'єднаннями, партіями тощо. Місто повинно мати власність, яка задовольнятиме потреби та належатиме спільноті людей, що мешкають на даній території. Тобто це має бути муніципальна, а не комунальна власність. Стабільність, розвиток інфраструктури, процвітання має залежати лише від верховенства законів, а не від примх чиновників чи нуворишів. Саме тому Асоціація міст України, обговоривши робочий проект нової Конституції України, запропонувала свої зміни і доповнення в частині, що стосується місцевого самоврядування. Керувалися голови місцевих Рад при цьому передусім інтересами населення та прагненням залучити його до управління державою через інституцію самоврядування, як це давно вже зроблено в усіх демократичних країнах світу. Адже люди мають цілковите право самі впливати на поліпшення життя та задоволення своїх потреб. Бо коли й надалі вони будуть відсторонені від процесів самоврядування, а долю обраних ними мерів вирішуватимуть чиновники чи новоявлені «товсті гаманці», то ситуації, подібні до лубенської, і надалі потрясатимуть міста, дестабілізуватимуть суспільне життя в Україні.

Сьогодні, за наявних, м'яко кажучи, не дуже сприятливих умов, міста можуть виживати разом з державою. А перші керівники повинні робити все для амортизації ударів, які сиплються на людей звідусіль, і передусім з боку держави. Робити це мерам важко, бо вони нагадують нині стриножених коней, яких примушують перейти на галоп. І виборцям варто хоча б зрозуміти їх. Бо здебільшого міста мають талановитих людей на цій посаді. Різні за вдачею, вони у переважній більшості хочуть добра місту і тим, хто в них живе. Щоправда, роблять це по-різному. І замість того, щоб хизуватися опозицією до міської влади, громадським об'єднанням та партіям, може, краще було б об'єднатися для відстоювання інтересів людей, а не власних амбіцій.

Замість коментаря

Сервіс, що не всім по кишені

СТАТИСТИКА засвідчує — комерціалізація мережі побутових послуг на Буковині є незаперечним фактом. Місце під сонцем на цьому терені зараз окрім державних виборюють приватні, колективні, орендні, комунальні та акціонерні підприємства. Іншими словами, захитався грунт під ногами могутнього колись монополіста — державного побутового сектора, який, не знаючи конкуренції, безроздільно панував і в селі, і в місті.

Але комерціалізація великого перелому ще не зробила. Якщо торік в області було надано побутових послуг на на 575 мільярдів 951 мільйон карбованців, то майже половину з них виконав державний сектор. Частка приватних побутовиків на цьому тлі ще досить скромна.

Принагідно слід визнати, що обсяг побутових послуг в області продовжує знижуватися. За два місяці нинішнього року їх надано населенню на 97 мільярдів карбованців, але це на 8,9 відсотка менше проти відповідного періоду минулого року.

Особливо невтішна картина в сільській місцевості.

Адже далеко не кожному по кишені полагодити, наприклад, холодильник за ціною близько шести мільйонів карбованців, чи кольоровий телевізор за шість з гаком мільйонів. Навіть така проста послуга, як набійки для взуття, коштує в Чернівцях 266 тисяч карбованців. До речі, ця такса є найвищою в Україні. Близько трьох мільйонів треба віддати за пошиття жіночого плаття. Хімічна завивка волосся обійдеться в понад сімсот тисяч карбованців. Тому усе менше красунь навідується до перукарень та салонів краси.

Однією з головних причин дорожнечі на побутові послуги є те, що внаслідок повільної комерціалізації на цьому терені продовжують владарювати монополісти.

На думку фахівців, не варто було так швидко ліквідовувати райпобуткомбінати. Як-не-як, а вони все-таки виручали споживачів, особливо сільських.

Мудро вчинили керівники Новоселицької райдержадміністрації, які зберегли місцевий побуткомбінат, не дають йому пропасти в кризовому економічному сум'ятті. Підприємство має шістдесят п'ять майстерень у сільській місцевості, подбало про їхню матеріальну базу. Окремим найбільш знедоленим категоріям населення комбінат надає пільгові або безкоштовні послуги.

Таким же шляхом пішла й Чернівецька міськрада народних депутатів. Найбіднішим мешканцям обласного центру вона виділяє кошти з бюджетних та позабюджетних надходжень на ремонт складної побутової техніки — холодильників, телевізорів, пральних машин, швейних машинок.

Реформування сфери побутових послуг триває. Лише за останні місяці в Чернівцях з'явилися приватні сауни, салони пошиття модного та весільного одягу, майстерні з ремонту імпортних автомашин, теле- та радіотехніки, нотаріальні контори, юридичні та аудиторські консультації. Вони користуються неабияким попитом, оскільки обслуговують людей набагато швидше, якісніше і комфортніше, ніж державні установи такого типу.

У багатьох селах перестали діяти лазні та сауни. На всю Буковину їх зараз налічується понад шістдесят. Керівники колгоспів та селянських спілок (ці об'єкти, як правило, перебувають на їхньому балансі) здіймають гвалт: дорогі енергоносії! Але і тут виручають приватники. Вони перебирають лазні у своє відання, запроваджують там висококласний сервіс, одержують непогані дивіденди. Виходить, не гвалт треба здіймати, а думати головою.

Нещодавно спізнав на собі вигоди лазні села Клішківці Хотинського району. Це приватний заклад. Тут зуміли створити для клієнтів райські умови, яких, на жаль, не побачиш у найкращих чернівецьких саунах. Отже, стирання грані між селом і містом почалося не на словах, а на ділі...

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Малюнок Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Нові послуги

7 тисяч кольорів — на вибір

У ВІННИЦІ налагоджено випуск автомобільної фарби. Аж ніяк не просту справу опанували спеціалісти виробничо- комерційного підприємства «Ма-Кі».

Його директор Віктор Кішек, якого, до речі, удостоєно міжнародної премії «Факел Бірмінгема», розповів:

— Ми впровадили технологію, що дає можливість підібрати 7 тисяч (!) відтінків кольорів. Практично у нас можна замовити фарбу для будь-якого кольору автомобіля, в тому числі іноземного виробництва.

«Ма-Кі» має у своєму розпорядженні каталоги кольорів майже всіх відомих марок автомобілів, що зійшли з конвеєра після 1971 року. Пошук таких каталогів, за словами директора, зайняв більше часу, ніж сама організація виробництва. Одне слово, тепер вінницьким власникам автомобілів (у місті поки що немає жодної станції техобслуговування іномарок) не треба їздити за три моря у пошуках фарби.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

У скорботні дні — з «Надією»

ПОМЕРЛА людина... Організувати поховання особливо за нинішніх умов справа клопітна і недешева, якщо родині доводиться все робити самотужки.

Віднедавна мешканці Сум мають в особі страхового медичного акціонерного товариства «Надія» безвідмовного і тактовного помічника, який виручить у дні скорботи. У разі кончини клієнта досить пред'явити його паспорт, довідку про смерть і страховий поліс. Усі інші формальності виконає фірма. Вона подбає і про місце поховання, вінки, оркестр, надасть інші ритуальні послуги, перелік яких заздалегідь зазначено у полісі.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Суми.

Протести

Торгувати мусиш по-базарному

Рідкісний мітинг відбувся перед будинком Луганського міськвиконкому. Зібралися ринкові торговці: протестували проти відкриття нового ринку. Рішенням виконкому було заборонено торгувати непродовольчими товарами на звичайному Центральному ринку, а всіх, хто цим займається, запросили до ринку «Луганський базар», першу чергу якого щойно відкрили.

На новому ринку — вищі ціни за право займатися торгівлею, більш жорсткі правила. Та ще й з відвідувачів цього ринку беруть плату розміром 100 тис. крб. А це відчутний удар по тих, хто продає дешеві товари. Наприклад, коли людині треба купити, скажімо, електролампочку ціною 30 тис. крб., то вона на Луганський базар не піде, бо ж має платити 100 тисяч за вхід...

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

Що в банкіра на думці

ЧЕРНІГІВСЬКА обладміністрація відмінила намічену прес-конференцію у зв'язку з проведенням прес- конференції... Полікомбанку.

Влада поступилася діалогом з журналістами півторарічному комерційному «малюкові» не як примхливій дитині, а як солідному, впливовому партнеру, який посів 38-е місце в рейтинговій таблиці Асоціації українських банків і відповідно одне з перших — серед споріднених фінансових установ Чернігівщини. Успіх не випадковий.

Як повідомив на прес-конференції голова правління Микола Тарасовець, банкові до снаги розв'язання нагальних економічних проблем області — неплатежів окремих підприємств, повернення грошових боргів з Росії, забезпечення Придесення енергоносіями. Добрий приклад тому — Корюківська фабрика технічних паперів, яка півроку тому стояла без роботи. Завдяки кваліфікованій допомозі спеціалістів банку, значній фінансовій підтримці на фабриці спромоглися скласти новий ефективний бізнес-план, який нині успішно реалізують.

Підприємство закупило сировину, налагодило виробництво шпалер, паперу. Тепер воно забезпечує 60 відсотків надходжень у бюджет району.

Серед пріоритетних напрямів діяльності Полікомбанку — пожвавлення взаєморозрахунків партнерів льонопереробних підприємств, відродження цієї галузі, робота з сертифікатами населення тощо.

За висновками фахівців, коли б кожний чернігівський банк наважився за прикладом Полікомбанку взяти «на буксир» бодай 2 — 3 фінансово неблагополучних підприємства, то нині на Придесенні не було б ніякої кризи.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

Кому потрібні ліцензійні склади?

НИНІ в Закарпатті діють 52 ліцензійні склади (на «підході» ще з десяток). Працюють вони, як правило, під вивісками МП та СП, нічого не виробляючи, дають солідні прибутки власникам. Як фіксовані, так і тіньові. Останні вагоміші.

Згідно з чинним законодавством, імпортовані товари, що їх транспортують через територію України транзитом, оподаткуванню не підлягають. На цьому й роблять «бізнес» чимало ділків. Механізм, як все геніальне, простий. «Ходовий» товар, здебільшого, алкогольні напої, завозять на ліцензійний склад, там оформляють відповідні документи на транзит, а продукцію розвантажують в ...Україні. Хоча з прикордонних митниць справно йдуть документи, що вантаж «відбув» у Молдову, Білорусь чи Росію.

Здивувало компетентні органи й таке. Автофургон завантажують транзитною продукцією, і, виходячи з кілометражу, водій мав би бути в Ужгороді днів через три. Але вже наступного дня той самий водій знову стоїть на... ліцензійному складі. Двоє шоферів зізналися: товар довозили до об'їзної дороги, а там, за їхніми словами, міцні молодики примушували перевантажувати ящики в іншу машину. За «мовчання» давали сотню пляшок.

Спробували пред'явити претензії виробничому автотранспортному об'єднанню облспоживспілки, де працюють згадані водії.

— А вони виконували замовлення в позаробочий час, — була відповідь начальника. — Отже, жодної відповідальності за їх дії не несемо.

Податкова інспекція мала намір виставити об'єднанню 9 мільярдів штрафних санкцій. А воно за весь рік одержує всього 3 мільярди прибутку. З чого ж платитимуть?

В Угорщині теж діють численні ліцензійні склади. Але там практикують таку річ, як застава. При в'їзді в країну водій транспорту з транзитним товаром повинен внести солідну грошову заставу, яку одержить назад при виїзді з держави.

— До такого рівня, на жаль, ми ще не доросли, — вважає начальник Державної податкової інспекції по Закарпатській області Марта Волощук. — Адже надходять донині з митниць фіктивні документи про те, що товар «покинув» Україну. Так само приходитимуть папери про сплату і виплату застави.

На думку Марти Гнатівни, сьогодні ліцензійні склади в Україні не потрібні зовсім. За її словами, вони завдають державі лише збитки.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

КУРСИ ВАЛЮТ	КУПІВЛЯ			ПРОДАЖ		
	USD	DM	RUR	USD	DM	RUR
Луцьк	194	130	38	198	134	40
Сімферополь	197—199	131—133	39—40	199—201	133—136	40—41
Чернівці	196	130	39	201	136	41
Кіровоград	194	125	38	198	131	40

ПОЛІТИЧНІ ІГРИ НА ПОЛІ СУСІДА

(Початок на 6-й стор.)

То ж чи варто дивуватися тому рішенню, яке протягли в Думі комуністи і жириновці? «Червоний залп», котрий пролунав у її стінах, сколихнув світову громадськість, обурив більшість «друзів по СНД», зачепив за живе кожного громадянина, який голосував за незалежність своєї Вітчизни, кожного українця, який ще не втратив гідності і вважає себе, тією чи іншою мірою, патріотом своєї держави. Всі чекали реакції Президента, Голови Верховної Ради на цю акцію. І вона не забарилася. Але знову ж таки, була надто стримана, не адекватна тим почуттям, які викликало рішення Думи. Приблизно така ж, як чеченський геноцид: «Це їхні внутрішні справи. Наша хата скраю... Нам своє робить!» Воно то так! Нам дійсно треба будувати свою державу, незважаючи на жодні інсинуації, випади і провокаційні заяви! Але разом із тим, ми не маємо права заплющувати очі на те, що Єльцин і Зюганов та їхні клеврети («старі» комуністи сказали б «прихвостні») в колишніх республіках намагаються втягти в московські «розборки» Україну. Наслідки ж не забарилися. На майданах ряду міст з'явилися люди похилого віку з лозунгами, якими після Чечні можуть розмахувати, на мою думку, лише бездітні людиноненависники або ж відверті націоналзрадники. То ж чи можна все це кваліфікувати як «їхні внутрішні справи»?

І хоча російських «лівих» дещо збентежила реакція громадськості і навіть почулися голоси, що їх, мовляв, не так зрозуміли, і журналісти й ряд політиків дійшли висновку, що це був хоч і абсурдний, але достатньо потужний пропагандистський трюк. І навіть були думки, що в свідомості російського обивателя Зюганов, викинувши одну з козирних карт, «переграв» Єльцина. Та все це не могло не підбадьорити наших парламентських лівих. Вони тут же підкинули в Президію «Заяву 49» з проектом рішення Верховної Ради про відновлення СССР.

Особливої надії на те, що проект цей пройде, очевидно, не було, але хіба ж можна відмовити собі в можливості «революціонізувати» обстановку в парламенті під час розгляду проекту Конституції! Ловко все було продумано, нічого не скажеш! Російська Аліса виступає заспівувачем денонсації, а білоруські, українські і т. п. «буратіно» організовують їй підтримку й «одобрямс» на місцях. Угода ліквідовується і ми всі, хто голосував за незалежність, знову волею купки авантюристів опиняємося у, хвала Богові, розваленому Союзі.

Та сценарієві цьому не судилося здійснитися, та й Базиліо гав не ловив і забезпечив себе ще козирнішими козирями і блискавично наніс такий удар червоним реаніматорам старого Союзу, що, схоже, вони тепер не скоро оговтаються. З допомогою до відрази вірного, по-лакейськи підхлібного Лукашенка, ім'я якого, я в цьому не сумніваюся, вже лунає і буде лунати як символ націонал-зрадника. Не дай Боже нашому Президентові коли-небудь опинитися в такій ролі, так принизити свій народ!

Я ніколи не зможу забути, всі ми не повинні забути тих огидних сцен: Жириновський, стоячи за трибуною російської Думи, потрясає наручниками, обіцяючи одягти їх на всіх тих, хто сприяв «развалу Союза». Лукашенко, в напівпоклоні перед Єльциним, сяє від радості, інформуючи світ про майбутні плани нового утворення, яке він і пропонує іменувати ССР. Не забути і дуже задоволеного, вальяжного Єльцина, який так браво переграв лівих. Ще б пак! Вони тільки обіцяли в майбутньому реанімацію старого Союзу, а він — раз-два й підніс його російському, а заодно і всім іншим народам. Мовляв, ви тужили за СССР, він був вам потрібніший за хліб з маслом, за реальну демократію, — і ось мудрий президент Єльцин, який розвалив старий поганий Союз, щоб створити новий і хороший!

Цікаво, що робитимуть українські ліві, тепер, коли Єльцин так хвацько переграв Зюганова, вихопив у нього з-під носа «союзну карту»? Невже «переорієнтуються», змиряться з тим, що в ролі будівничого любого їм Союзу виступить не «товариш КПСС», а «зрадник» Єльцин вкупі зі своєю «мафіозною командою»? Невже й далі робитимуть усе, щоби втягнути Україну в несовецький мафіозний Союз? Чи, може, все-таки оговтаються й почнуть врешті-рещт вести самостійну, державницьку політику, не підігруючи ні Алісі, ні Базиліо? Якщо Єльцину вдасться до виборів «організувати» цей «скоропалітельний» Союз і якимось чином пригасити в Чечні вогонь війни, він, очевидно, переможе на виборах. Але навряд чи затяті «союзники» отримають те, чого жадали.

Я більше ніж упевнений, що все це — лише черговий, розрахований на довірливість і засліпленість електорату, пропагандистський хід. Сьогодні неможливо об'єднати під спільним дахом, неможливо створити спільне законодавство для таких різних держав, як капіталізована «мафєозна» Росія й Киргизія, котра ще не вийшла з летаргії застою. Неможливо не лише за рік-два, а й за десять років створити на пострадянському просторі щось на зразок «Європейського Союзу». Неможливо законодавчо, економічно й психологічно. Це прекрасно відомо кожному, хто працює в парламенті й знає, як сьогодні нелегко створити й прийняти якісний, чинний закон.

Неможливо відновити Російську імперію, бо навіть ті народи, чиї президенти безвідповідально розкидаються найбільшою цінністю народу — його суверенністю, вже не будуть сліпо коритися рішенням жодних наддержавних структур. Без активної участі України неможливе реальне функціонування задекларованого ССР. Думаю, що це чудово розуміють і Єльцин, і Назарбаєв. Може, навіть і Лукашенко, для якого ця акція — виправдання своєї неспроможності керувати Білоруссю і можливість якось втриматися «на плаву». Немає сумніву, що за цей дуже «тісний Союз», який дасть можливість російським мафіозі прибрати до рук найбільш ласі шматки національного багатства «братніх держав», а адміністрації Єльцина — повністю контролювати їхнє політичне, військове, суспільне життя, буде розгорнуто широку й агресивну агітацію в засобах масової інформації, бо Україна потрібна сьогодні Єльцину, як грішникові індульгенція. Без України на його «новотвір» скоріше за все чекає доля СНД. А це призведе до остаточної профанації ідеї Союзу. Для нас головне — утриматися сьогодні від будь-яких реверансів у бік Єльцина, спокійно витримати психологічну атаку і прийняти свою Конституцію тут, у парламенті. Я сподіваюся, що та частина лівих, яким дорога честь і незалежність України, і передовсім депутатам-аграрникам, проаналізують врешті-решт сутність всіх цих «московських ігрищ», внаслідок яких суверенна Білорусь перетворюється на одну з численних російських губерній, і спитають себе: «Хто ми? Патріоти України, її обранці, хлібороби, захисники своєї землі і свого роду, чи патріоти Сахаліну, Бурятії, Гулагу? Нащадки українських козаків чи «дерев'яні» хлопчики, котрими маніпулюють корисливі пройдисвіти?»

Сьогодні вкрай потрібно, щоб наш Президент вповні скористався могутньою, живлющою силою «української ідеї»! Не так давно я мав змогу ознайомитися з працями Теодора Герцля, з державотворчою діяльністю першого Президента Ізраїлю Бен-Гуріона. Ці люди зробили для свого народу фантастично багато саме тому, що були тверді й послідовні у своїй діяльності, бо надихала їх не обивательська ідея всезагальної ситості, ідея «тугого черева», а ідея відродження нації на землі предків. Вони здійснили ту місію, яка була їм заповідана, в боях, важких випробуваннях, буквально на голому місці збудували впливову й авторитетну державу. То ж чи маємо право нехтувати волею своїх дідів і прадідів, які проливали свою кров упродовж століть, сподіваючись бачити Україну вільною і квітучою?

Сьогодні, напередодні створення «СНД в СНД», ми, як ніколи, мусимо бути згуртовані й непоступливі у відстоюванні власних інтересів. Гадаю, час нашому Президентові теж зробити «сильний хід». У разі, якщо знову буде торпедоване підписання Договору про дружбу і співробітництво між Україною і Росією, — заявити про свій вихід з СНД. Бо що ж це за Співдружність, одна з держав якої не бажає підписати з іншою рівноправного договору про дружбу і має до неї територіальні претензії? Потрібно також припинити роззброєння української армії і на якийсь час утриматися від її прискореного реформування. Хіба ж можна в такі непевні часи здійснювати реформи, наслідки яких важко передбачити? А ще, думається, необхідно, спираючись на закони України, серйозно проаналізувати діяльність тих осіб і сил, які руйнують сьогодні нашу економіку чи дестабілізують суспільне життя.

Сьогодні всі ми мусимо спитати себе, чого ми прагнемо для своїх нащадків, як ми будемо їм дивитися у вічі, якщо віддамо, за визначенням Т. Шевченка, «профосам п'яним», свою матір-Вітчизну?

Петро ШЕЙКО,
член Президії Верховної Ради України.

Реклама

РЕАЛІЗУЄМО ЗІ СКЛАДІВ:

- мак — 1/250 гр.
- какао-порошок — 1/100 гр.
- ванільний цукор — 1/10 гр.
- кориця молота — 1/25 гр.
- лимонна кислота — 1/25 гр.
- гірчичний порошок — 1/100 гр.
- коріандр молотий — 1/25 гр.
- лавровий лист — 1/10 гр.
- гвоздика — 1/20 гр.
- перець запашний — 1/25 гр.
- перець чорний горошок — 1/25 гр.
- перець чорний молотий — 1/25 гр.
- перець червоний молотий — 1/25 гр.
- мускатний горіх — 1/25 гр.

Київ (044) 443-93-09
Краматорськ (06242) 5-61-46
Одеса (0482) 47-88-78
Рівне (03622) 8-55-55
Снятин (03476) 2-13-45

Предлагаем СЕЛЬХОЗТЕХНИКУ со склада в г. Харькове

310001 г. Харьков
ул. Кирова, 3
тел. (0572) 21-87-96
21-87-13
факс (0572) 64-10-27

Являемся официальным импортером:
-американской фирмы JOHN DEERE
-словацкой фирмы PNEUSEJ-ACCORD
-норвежской фирмы KVERNELAND
-новозеландской фирмы TRU-TEST

ОТ ВЕДУЩИХ МИРОВЫХ ФИРМ

- ✓ ТРАКТОРЫ и КОМБАЙНЫ фирмы JOHN DEERE
- ✓ зерновые СЕЯЛКИ фирмы PNEUSEJ-ACCORD
- ✓ ПЛУГИ и ЛЕМЕХИ норвежской фирмы KVERNELAND
- ✓ ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ ЖИВОТНОВОДСТВА новозеландской фирмы TRU-TEST *(мобильные электронные весы, пульсаторы, индикаторы для определения маститов, ушные флажки для любых видов животных)*

ОТ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ

Трактор	ДТ-75
Бульдозер	ДТ-75
Свеклоуборочный комбайн	КС-6Б
Ботвоуборочная машина	БМ-6
Борона тяжелая дисковая	БДТ-7
Кормораздатчик	КТУ-10
Прицеп тракторный	2ПТС-4
Навозоразбрасыватель	ПРТ-4
Картофелекопалка	К-00000
Жатка (обыкн. и модерн.)	СК-5 "Нива"
Косилка с измельчит.	КИР-1,5
Косилка навес. роторная	КН-2,1
Плуги 3-5-ти корпусные	ПЛН
Двигатели	СМД
Картофелесажалки	КС-2, КС-4
Опрыскиватели	ОП-2000
Культиватор фрезерный	КФО-4,2
Культиватор пропашной	КНЭ-5,6
Культиватор (навес. и приц.)	КПС-4
Сцепка гидрофицир	СПУ-11
Сеялки	СЗ-3,6; СУПН-8А; ССТ-12

ЗАПАСНЫЕ ЧАСТИ

- ✓ для БОРОНЫ БДТ-7
- ✓ насосы гидравлические НШ
- ✓ лемех к плугу
- ✓ щетка на ОВС-25
- ✓ НОЖИ режущих аппаратов на "Ниву" (4 и 5 метров) и ЖВН
- ✓ ПОЛОТНА подборщиков на "Ниву", ЖРБ и ЖВН
- ✓ РЕМНИ вентиляторный и приводной
- ✓ накладки для муфт сцепления и тормозов
- ✓ фильтры топливные, масляные, воздушные к автомобилям МАЗ, ЗИЛ, КАМАЗ, ГАЗ и тракторам
- ✓ тормозная аппаратура для автомобилей МАЗ
- ✓ ПОДШИПНИКИ и САЛЬНИКИ
- ✓ Турбокомпрессоры ТКР

До уваги акціонерів АТ виробничо-комерційного підприємства «ЧЕРКАСИМОЛОКО»

24 квітня 1996 року об 11-й годині в приміщенні АТ виробничо-комерційного підприємства «Черкасимолоко» за адресою: Черкаси, вул. Смілянська, 129, відбудуться загальні збори акціонерів АТ ВКП «Черкасимолоко».

1. Звіт Правління про результати діяльності АТ виробничо-комерційного підприємства «Черкасимолоко» за 1995 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про підсумки роботи за 1995 р.
3. Затвердження плану розвитку та використання фінансових ресурсів ВАТ «Черкасимолоко» на 1996 рік.
4. Створення нових відокремлених підрозділів ВАТ «Черкасимолоко».
5. Внесення змін до Статуту ВАТ «Черкасимолоко».
6. Затвердження положень ВАТ.
7. Організаційні питання.

Телефони для довідок: 630819, 630570.

Межколхозный санаторий «Золотой колос», (Алушта, Автономная Республика Крым), реорганизован в Акционерное общество закрытого типа «Санаторий «Золотой колос», которое является его правопреемником. Дольщиков, не принявших участие в учредительном собрании, просим подтвердить свои полномочия в месячный срок со дня опубликования объявления.

Предприятие «Днепрторгкомцентр» реализует со склада в Днепропетровске

АВТОШИНЫ

для грузового, легкового и с/х транспорта.
Тел.: (0562) 78-69-07, 78-69-06,
Тел./факс (0562) 78-46-93.

НАСОСЫ

ГЛУБИННЫЕ
ЭЦВ 4", 5", 6", 8", 10", 12"
И БЫТОВЫЕ
со складов в Буче и по Украине
(50 моделей,станции управления и защиты, спецпровод)
Тел. в Киеве: (044) 530-9402, 276-2588
Тел. в Буче: (04497) 52-4-02
Звоните нашим региональным представителям:
Черновицкая обл., Новоселица : (03733) 2-06-49, 2-06-58
Черкасская обл., Лысянка : (04749) 2-26-80, 2-24-82
Волынская обл., Горохов : (03379) 2-28-33, 2-13-89
Хмельницкая обл., Виньковцы : (03846) 2-14-92
Чернигов : (04622) 2-40-15
Черкассы : (0472) 42-30-67
Днепропетровская обл., Желтые Воды : (05652) 2-76-52
Черновцы : (03722) 2-19-64
ПРОДОЛЖАЕМ ФОРМИРОВАТЬ СЕТЬ ДИЛЕРОВ
«ПРИГЕТЬ»

Київський завод комунального машинобудування

реалізує на базі автомобілів ГАЗ та ЗІЛ сміттєвози, підмітально-прибиральні та асенізаційні машини, самоскиди, а також виготовляє ці машини на автошасі замовника.

Тел. 263-22-89.

Реклама в газеті «Голос України». Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

Повертаючись до надрукованого

ТЮРМА ВСЕ СПИШЕ...

Влада не може вимагати поваги до закону, якщо сама його не поважає

МАЙЖЕ шість років Ірина Бавикіна відбуває покарання у харківській жіночій колонії за вбивство, якого вона... не вчинила, до якого взагалі непричетна. Про це наша газета розповіла 4 жовтня 1995 року в матеріалі «Коли строк — не покарання». Прикро, але цю публікацію «не помітили» ні Верховний суд, ні Генеральна прокуратура, ні інші відомства правоохоронної системи. Лише після кількох телефонних дзвінків з харківського корпункту поважним особам Верховного суду деякі з них погодилися прочитати кореспонденцію в «Голосі України», а заодно — і переглянути листування з приводу цієї кримінальної справи. Однак відразу попередили: «помилку», якщо вона справді сталася, може виправити лише Генпрокуратура. У Верховному суді справу вже переглядали.

У Генеральній прокуратурі нашу наполегливість не залишили поза увагою. Заступник начальника управління В. Мітін повідомив: прокуророві Харківської області наші докази «доручено перевірити в порядку ст. 399-ї КПК України, — при розслідуванні справи за нововявленими обставинами».

Невдовзі облпрокуратура направила сім томів кримінальної справи, газетну вирізку, додаткову заяву і перелік конкретних заходів, рекомендованих до виконання Генпрокуратурою, в Харківську міську прокуратуру. Справу прийняв А. Савченко.

Протягом місяця юрист-початківець допитав кількох свідків і колишніх засуджених у цій справі й на цьому закінчив свою роботу. Ні саму засуджену, ні авторів публікації слідчий слухати не став. Як нам відомо, не провадив він й інших слідчих дій для встановлення законності чи незаконності судового вироку. На всі наші пропозиції допомогти слідству знайти істину А.Савченко спочатку відповідав, що ще досконало не вивчив справу; згодом — що він зайнятий; і нарешті, у визначений день зустрічі — що справи у нього вже немає. Того самого дня, як нам стало відомо пізніше, всі матеріали за вказівкою начальника слідчого управління прокуратури області М. Михайлова було направлено на адресу Генеральної прокуратури із заздалегідь заготовленою відповіддю для редакції нашої газети: «На вашу публікацію... повідомляємо. Проведеним розслідуванням за нововявленими обставинами, викладеними у вашій статті, встановлено, що підстав для опротестування судових рішень немає».

От і все. Однак у цій заплутаній історії залишено «за кадром» немало фактів, які вже становлять не таємницю слідства, а таємницю слідчих.

Що ж усе-таки сталося з І. Бавикіною, звичайнісіньким касиром заводської фабрики-кухні, наприкінці жовтня 1989 року?

... Одного з вечорів четверо знайомих у дусі «кращих традицій» вирішили після роботи відзначити неабияку для одного з них подію — купівлю нових шин для легкового авто. «Сабантуйчик» з цього приводу відбувся на автостоянці, в салоні «Жигулів». Через півтори години весела компанія розійшлася. А через два дні одну з жінок, яка «обмивала» в салоні машини нові шини, знайшли убитою на околиці міста.

Усіх учасників цієї вечірньої «трапези», що так трагічно закінчилася, зрозуміло, було затримано. Щоправда, пред'явити їм звинувачення слідчі не змогли. У кожного із затриманих було алібі, та й свідчення усіх збігалися. На третій день підозрюваних відпустили, порекомендувавши на прощання вечорами виховувати дітей, а не влазити у кримінальні історії.

Та вже незабаром, судячи з усього, слідство зайшло у глухий кут. Ось тоді працівники міліції й прокуратури почали заарештовувати ні в чому не винних людей. В результаті всі троє з тієї компанії отримали «строк». Щоправда, тільки повторний суд назвав Ірину Бавикіну вбивцею, яка начебто із ревнощів задушила косинкою свою подругу, і позбавив її волі строком на десять років.

На всі скарги, протести, депутатські запити у цій справі правоохоронні інстанції відповідали, що І. Бавикіну засуджено обгрунтовано, посилаючись передусім на свідчення О. Джеваги, які він дав на попередньому слідстві. «Так, засуджений Джеваго, — каже заступник голови судової колегії з кримінальних справ Верховного суду Є. Овчинников, — повідомив, що під час сварки, а потім і бійки між Бавикіною і Ліскович, він ударив останню «цв'яходером» у потилицю, щоби припинити бійку. Після того Бавикіна задушила Лісковича косинкою...»

Ще раніше під такими словами підписався тодішній прокурор Харківської області Д. Бєседа.

Але! І під час суду, і рік тому, в розмові з кореспондентом «ГУ» під диктофонний запис, і у свідченнях слідчому А. Савченку О. Джеваго стверджував і стверджує: ніякого вбивства І. Бавикіна не скоювала. На квартирі С., куди начебто поїхала компанія зі стоянки, ніхто з них того вечора не був.

«Я працював на зміні таксистом, — продовжує О. Джеваго. — Раптом дорогу мені перерізає «Нива». Звідти вискакують кілька міліціонерів, прямо посеред вулиці викручують мені руки, виривають ключі з моєї машини. Привезли в Мереф'янський райвідділ, подалі, як мовиться, від очей людських. Кричать:

— Руки за спину! Тобі ще довго їх так тримати!

На допиті сказали, що експертиза підтвердила мою причетність до вбивства. Потім почали погрожувати, що мені ніколи звідси не вибратися, якщо я не стану «розумним», радили подумати про дітей. Я розумів, що вони не жартують. Вони мене «зламали»: я погодився давати свідчення, які їм були потрібні. До того ж слідчий говорив: клянуся партквитком, що ти вийдеш на волю, якщо напишеш явку з повинною. Я все брав на себе. Це вже вони придумали версію з Іриною, а я лише підписував так звані мої свідчення. Потім мені показали санкцію прокурора на арешт. Я зрозумів: мене обдурили. На суді сказав правду, але мене вже мало хто слухав».

Другий «співучасник» злочину не «зламався». Але покарання все одно відбув. «Я й тоді казав, і тепер повторив слідчому, що й до цього часу не знаю, де навіть та квартира, на якій немовби у моїй присутності відбулося вбивство», — розповідав Ю. Дзюба у процесі підготовки цього матеріалу.

Важко назвати об'єктивними й деякі інші зібрані слідством факти у справі № 1—101/90, що начебто підтверджують зізнання О. Джеваги. Даруйте, але це нудне цитування необхідне. Інакше до слідства не достукатися.

По-перше, висновок судмедексперта об'єктивно не підтверджує, що смерть настала в результаті задушення косинкою. На цю обставину, до речі, вказували й на першому судовому розгляді справи: «Слідством не пояснено об'єктивні дані, одержані під час розтину трупа».

По-друге, не відповідають версії й деякі інші сліди злочину, відомі в медицині як «ведмежа хвороба».

По-третє, в матеріалах справи не виявлено документально-слідчих дій щодо виймання листя і грунту на місці, де знайшли постраждалу. Отже, обов'язкові дії оперативної групи або не провадили, або їхні результати зумисне приховано від суду. Бо якби вони були, то суд одержав би незаперечні докази про місце скоєння злочину.

Четверте. З матеріалів справи видно, що огляд місця злочину супроводжувався відеозйомкою. І водночас на жодному судовому розгляді справи ця плівка не фігурує. Протоколів про її перегляд у суді — немає. Відеозйомка пропала? А можливо, зникла зумисне, аби суд не бачив, що виймання грунту з місця пригоди все ж таки провадили?..

Немало в цій справі й інших «проколів». А тому перший судовий розгляд не привів до логічного завершення. Кримінальну справу направили для додаткового розслідування прокуророві Московського району м. Харкова. Але замість додаткового розслідування за протестом державного обвинувача і прокурора слідчого управління О. Литочкіна справу передали іншому судді, який не забарився із обвинувальним вироком.

Після того, як справу І. Бавикіної вкотре відправили до Генеральної прокуратури, нам усе ж таки вдалося зустрітися з начальником слідчого управління облпрокуратури М.Михайловим.

— Чи вдалося слідству зібрати об'єктивні докази причетності І. Бавикіної до вбивства?

— Ми погодилися з вироком суду: підстав для опротестування судового рішення немає.

— Отже, опубліковані нами факти — наклеп, безпідставне звинувачення працівників правоохоронних органів? Ми будемо нести відповідальність?

— Я займаюся своєю справою, а не суперечками з пресою.

Коментар, здається, зайвий. А втім, чи варто було очікувати іншого результату розслідування, якщо державний обвинувач у цій справі сьогодні вже є заступником начальника відділу облпрокуратури з нагляду за дотриманням законів органами дізнання і слідчими органів внутрішніх справ.

Микола КОСИЙ,
Володимир ДОБРОДЕЦЬКИЙ.

Харків.

P.S. Як нам стало відомо, Генеральна прокуратура знову направила справу Бавикіної у Харківську облпрокуратуру. Правда, до рук тих самих слідчих, які одного разу вже не знайшли підстав для опротестування судового рішення. Все повертається на круги своя?

Спорт

Вирішальний матч сьогодні

Хокей. Чотири матчі провела на чемпіонаті світу у групі С, що відбувається в Словенії, збірна України. І в усіх святкувала перемоги. Рахунки перших двох поєдинків ми вже повідомляли. А ось ще два: Україна — Хорватія — 11:1 та Україна — Словенія — 4:2.

Ми зателефонували до міста Блед, де в готелі «Асторія» мешкають наші хокеїсти. До апарату підійшов генеральний менеджер українського колективу **Василь Фадєєв:**

— Цього разу, як ніколи, присутня величезна увага з боку нашої преси до команди. Щодня нам телефонують із Києва. Тому гравці й тренери буквально зворушені таким от піклуванням. Позавчора ми провели дуже складний поєдинок з господарями. Від нього залежало: бути чи не бути словенцям з якими-небудь медалями. Тому ажіотаж навколо зустрічі був неабиякий. У залі зібралося шість тисяч болільників, які гаряче підтримували своїх. Матч напряму транслювало національне телебачення. Не без симпатій до господарів ставилися й німецькі судді. Однак наша взяла. Хоча словенці билися відчайдушно. Вже за чотири хвилини до закінчення матчу вони почали знімати воротаря. Але марно.

Повідомлю, що шайби у нас закинули: Ігор Юрченко, Віктор Гончаренко, Анатолій Степанищев та Петро Малков. Чудово зіграв наш юний воротар Ігор Карпенко. Відзначу самовіддані та корисні дії нападаючих Степанищева, Малкова та Андрія Ніколаєва. Це наша ударна трійка.

На жаль, не завжди впевнено почувається захист. Хотілося, щоб сьогодні, коли о 20-й годині за київським часом вийдемо на вирішальний матч за золоті медалі та єдину путівку до групи В проти збірної Казахстану, оборона не розгубилася, а була зібрана та пильна.

До речі, на відміну від нас, казахам вдалося зібрати найсильніший склад, до якого залучено легіонерів з Німеччини, Росії тощо. Але, як кажуть, ситуація така, як є. Іншої не буде. Тому постараємося. А там як Господь дасть.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

***

Футбол. У 20 турі чемпіонату країни забито 21 м'яч (14 — господарями, 7 — гостями). Середня результативність українського турніру — 2,447 гола.

Арбітри показали 26 жовтих та три червоні картки. Дев'ять попереджень і два вилучення з поля зафіксовано в грі «Волинь» — «Прикарпаття». Суровим арбітром виявився ужгородець Степан Сельменський.

Було призначено й чотири пенальті. Один із них не реалізовано (івано-франківець Блажаєв парирував удар луганчанина Мозолюка).

На трибунах стадіонів побувало 48700 глядачів (у середньому — по 5411 глядачів на матчі). Всього з початку п'ятого чемпіонату його зустрічі відвідало 1.050.600 болільників.

Словник співаків України

5. МАЛОРОСІЙКА, ЯКА ВІДМОВИЛАСЯ ВІД ЧЕСТІ СПІВАТИ В МОСКВІ

***В** 1917-МУ передреволюційна Москва стала свідком дивовижних гастролей. На сцені Великого театру виступала українська співачка Катерина Воронець-Монтвід, для якої ці гастролі були... покаранням за відмову співати на сцені уславленого театру.*

Після майже шестирічної судової тяжби з Великим — артистка 1911 року підписала контракт на два сезони, але потім співати відмовилася — К.Воронець-Монтвід змушена була «відробити» присуджені їй 5 тисяч рублів штрафу гастролями протягом цілого місяця. Що й було виконано. Вона з тріумфом співала на сценах багатьох європейських столиць, але з Великим театром контактів більше не було ніколи.

Хто ж вона, ця непокірна, що зневажила честь бути солісткою імператорської сцени? Про Катерину Дмитрівну Воронець-Монтвід ми, її земляки, знаємо небагато. Вона була позашлюбною дочкою маловідомої харківської співачки, зазнала усіх злигоднів тяжкого дитинства. Після успішного закінчення Харківського музичного училища виступала у принагідних концертах, а восени 1908 року дебютувала на сцені Київської опери. «Голос у неї був незвичайно теплий, типово український, — згадував у своїх мемуарах відомий співак С.Левік. — Вродлива, талановита, Воронець була надзвичайно приваблива сценічно. Вона завоювала Київ з першого дебюту в ролі Лізи в «Піковой дамі» й за короткий час стала його улюбленицею».

К.Воронець-Монтвід мала дзвінкий голос надзвичайно красивого тембру з міцними металевими верхами. Майже універсальний голос. Вона виконувала партії і ліричного, й драматичного характеру. Крім традиційного репертуару, здобула репутацію вагнерівської співачки.

Після 1919-го починаються тріумфальні виступи на сценах Західної Європи. Вона співає у Празькій (1919- 24) та Румунській (1924-25) операх. Гастролює у Болгарії, Югославії, Угорщині, Австрії, Німеччині, Франції. Ось що писав берлінський рецензент: «Вона живе на сцені, вона вражає і захоплює вас в опері так, як це не вдається великим артисткам навіть у драмі».

У Києві вона взяла участь в українській постановці опери Чайковського «Черевички», де блискуче виконала партію Оксани. На ювілейному вечорі поета О.Олеся в Празі виконувала романси на його тексти. Коли восени 1926 року в Києві було відкрито українську оперу, вона радо повертається на Батьківщину, де виступає на сцені і веде оперний клас в Музично-драматичному інституті ім. Лисенка.

На початку 1927-го — велике концертне турне по Західній Європі та Україні. У 1928-30 роках — солістка Одеської опери. Сезон 1930-31 року — в Бакинській опері. Теплі спогади про цей період залишив азербайджанський композитор Захар Стельник: «Слухав її в «Аїді» та «Піковій дамі». Голос був феноменальний, рідкісного тембру й краси. Більше в своєму житті нічого схожого мені слухати не довелось».

1931 року за сімейними обставинами К.Воронець-Монтвід переїхала до Ленінграда, де кілька років вона працювала солісткою українського музично-драматичного театру «Жовтень». Аж до початку війни вона мешкала в Ленінграді, а потім виїхала до Німеччини, де й померла 1955 року.

Іван ЛИСЕНКО.

З телетайпу

Запропонував. Чинила опір. Задушив

«У мене до від'їзду залишилося дві години. Мені запропонували подивитися печери поблизу монастиря». Це останній запис у щоденнику 23-річної Йохан Машедер, яка приїхала з Англії на північ Таїланду збагатитися світом і гармонією по-буддистськи. Через три дні оголосили, що вона пропала. А через три тижні труп, який напіврозпався, знайшли в рові серед викидів. У монастирі взяли під варту 21-річного монаха Йодчарта Саулу. До того, як прийняти сан, він відсидів за згвалтування і був відомий як «торчащий» на амфетаміні. Зізнався відразу. «Запропонував показати печеру. Хотів згвалтувати. Чинила опір. Задушив і вкинув у рів».

Монахи, які беруть обряд доброчесності, не припиняють приголомшувати країну пригодами, пов'язаними з сексом і вбивствами. Ігумена монастиря Паванна Пхутто викрито як гвалтівника малолітніх. У газеті «Бангкок пост» на першій сторінці опубліковано знімок: трупи двох монахів, які застрелили один одного через гроші.

Шафранову робу вдягти не важко. Кожний таїландець навіть зобов'язаний кілька місяців побути монахом. Часто-густо сан приймають ті, хто переховується від правосуддя. Вони пророкують чистоту буддійської покори. На жаль, чистота ідеї та картина практичного її втілення — іноді дві великі різниці. У колишньому СРСР, як ніде, це знають. І метод знайомий: запропонували, чинив опір, розстріляли. Цілком революційний.

Знайдено одну річ, популярну й у нас, і в Японії

Здавалося, остаточно забуті програвачі, на зміну яким прийшли сучасні в усіх відносинах Сі-ді-плеєри, несподівано знову здобули популярність. І де — в Японії! Вперше за останні вісім років на них різко зріс попит. За рік японські виробники реалізували 140 тисяч морально застарілих програвачів. Досліджуючи цей феномен, Асоціація електротехнічних компаній Японії дійшла висновку, що його спричинило збільшення кількості людей середнього віку, які слухають платівки своєї молодості. Поряд з дорогими зразками чудово продаються і звичайні моделі. На думку експертів, це можна пояснити тим, що й серед молоді з'явилася мода на ретро. Як це вже було зі старими марками автомашин.

Звісно, японська промисловість відреагувала на ці тонкі нюанси у свідомості співгромадян миттєво: «Ніннон Коламбіа» стає до масового виробництва чотирьох видів удосконалених і недорогих «вертлявок». А «Джей-ві-сі» після 10-річної перерви розпочала виробляти дорогі моделі, вартість яких сягає двох тисяч доларів.

Хочеш бути гарна — будь багата

Меккою для всіх, хто хоче стати гарним, стало у Румунії місто Бакеу, де відкрито приватну клініку естетичної хірургії. За 2 тисячі доларів будь-яка румунка може тепер справити собі бюст Мерилін Монро. Серед пацієнтів клініки — жінки-підприємці, у яких з'явилися гроші і вони вирішили попіклуватися про свій зовнішній вигляд, дружини високих державних мужів, акторки і стюардеси.

До клініки приходять і чоловіки, які бажають позбутися зморщок і жиру. Чарівники з Бакеу практикують також хірургію чоловічих статевих органів. Йдеться про силіконові імплантанти або протези, контрольовані за допомогою мікронасоса, які допоможуть вам ще довго бути в нормі.

Країна фантастичних фіордів

Україну та Швецію зв'язують особливі товариські стосунки. Підтвердження тому — Дні Швеції в Україні, що відбулися в Києві

Крига і скелі, віковічні ліси та сліпучо-білий сніг. Скромна та непомітна краса, сповнена потужної сили, не вражає уяву — її швидше відчуваєш серцем, але вона зачаровує кожного, хто хоч раз побачив Швецію... Традиційно склався і світогляд громадян країни, визначивши їхнє дбайливе ставлення до природи свого краю.

Ще одна чудова традиція, що нею по праву пишаються шведи — конституційна монархія, що збереглася в країні.

Економічний стан країни вже багато десятиріч залишається стабільний завдяки давнім і міцним діловим відносинам з великим капіталом усього світу, а також працелюбності цього народу. Населення Швеції не перевищує 8,5 млн людей. Загальна чисельність шведів лише вдвічі більша, ніж мешканців Києва, а які дива вони творять! Швеції належить понад один відсоток світового виробництва; для країни, територія якої становить лише 450 тис. кв. км, цей показник справді дивовижний!

П'ятдесят відсотків усього експорту становить інжиніринг: у галузі судно- та машинобудування Швеція посідає друге місце у світі. Найбільша шведська компанія ABB-Asea Brown Boveri спеціалізується на виробництві потужних надшвидкісних локомотивів, промислових роботів та електроніки. За оцінками тижневика «Fokus», ця компанія посідає перше місце в переліку найбільших європейських концернів за обсягом інноваційних починань, які реалізуються, та ефективності технологічного поступу. У цьому самому списку четверте місце посідає фірма «Ericson» — виробник телекомунікаційних систем і мобільних телефонів. В усьому світі автомобілі концерну «Вольво» слугують показником надійності та безпеки: величезні трейлери, автобуси та літаки компанії «SAAB-Scania» можна зустріти у будь- якому куточку нашої планети. Широко відомий «скандинавський дизайн» фірми «IKEA», що виробляє меблі: практичність її високо цінують шанувальники комфорту та якості. А різноманітну пакувальну продукцію за ліцензією «Tetra Pak» використовують майже в усіх країнах світу.

Ще одна значна частина експорту Швеції — косметика та фармацевтика. Компанія «Орифлейм» виробляє не лише натуральну косметику під однойменною торговельною маркою, а й спеціальну лікувальну косметику торговельної марки «АКО»; їй також належить контрольний пакет акцій «Флер де Санте» і торговельна марка «Ві-Вей».

Завдяки тому, що технологічні лінії шведських концернів серед найсучасніших у світі, Скандинавський півострів — екологічно найчистіший район в Європі. Згідно із законодавством Швеції, приватним виробникам набагато вигідніше фінансувати розроблення і використання нових, екологічно безпечних технологій, аніж платити великі штрафи за негативний вплив на довкілля.

За матеріалами посольства Швеції в Україні.

Якщо ви самотні, вас втішить Указ Президента

Читаю закони й зустрічаю «одинокі інваліди», «одинокі непрацездатні громадяни». Що таке «одинокі»? Ті, хто не має ні батьків, ні дітей, ні чоловіка (жінки)? Чи мають, але ті мешкають і прописані в іншому місці?

Ганна ЛЮБЧИК.

Ржищів Київської області.

Запитували — відповідаємо

За повідомленням заступника міністра соціального захисту населення Валентина ГАМАЧЕКА, згідно з Указом Президента України «Про адресну допомогу малозабезпеченим громадянам на осінньо-зимовий період 1995—1996 років», її надають непрацюючим самотнім громадянам, пенсії яким призначено органами соціального захисту відповідно до законів «Про пенсійне забезпечення» та «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ». Допомога одноразова— 2600 тисяч карбованців — на підставі заяви та документів, що підтверджують: ви самотні й не працюєте.

Хто ж такі самотні? Жінки та чоловіки по досягненні пенсійного віку, інваліди I та 2 груп незалежно від віку, які не мають працездатних родичів, зобов'язаних їх утримувати за законом. Так само як і молодші громадяни, яким призначено пенсії або за вислугу років незалежно від віку, або із зниженим пенсійним віком. В окремих випадках до цієї категорії відносять непрацюючих громадян, які хоч і мають родичів, але з різних причин не можуть розраховувати на їх допомогу, бо ті або перебувають у місцях позбавлення волі, або взагалі невідомо де. Такі випадки розглядають і затверджують комісії місцевих держадміністрацій на підставі актів обстеження матеріально-побутових умов проживання.

Коло осіб, які є родичами, визначають на підставі Кодексу про шлюб і сім'ю Української РСР (ст. 58, 81) та Закону «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» (ст. 47). Коло вузьке — працездатні батьки й діти ; незалежно від того, де вони прописані й мешкають — в іншій квартирі, населеному пункті чи за кордоном.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 354773.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311058.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.